

การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากเว็บไซต์ "Sex Must Say" ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาว ณีฎฐิรา พุทธโอวาท

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมพัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-3926-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

USES AND GRATIFICATIONS FROM "SEX MUST SAY" WEBSITE OF THE STUDENTS IN BANGKOK

Miss Natthira Putthaowat

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-3926-5

ณัฐฐิรา พุทธิโหวาท : การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากเว็บไซต์“Sex Must Say” ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในเขตกรุงเทพมหานคร.(Uses and Gratifications from “Sex Must Say” Website of The Students in Bangkok) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์, 98 หน้า, ISBN 974-17-3926-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากเว็บไซต์ “Sex Must Say” ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดรับเว็บไซต์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ และ การเปิดรับเว็บไซต์ของประชากรที่มีความแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 420 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว โดยวิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้วิธีการทางสถิติ T-Test การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” ในระดับที่ต่ำ
2. คอลัมน์ในเว็บไซต์ “Sex Must Say” 3 อันดับแรกที่นักเรียนมีความสนใจมากที่สุดคือ คอลัมน์ Sex Box, คอลัมน์ Sex Stories และคอลัมน์ Hot Topics
3. นักเรียนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say” ไม่แตกต่างกัน
4. การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในเว็บไซต์ “Sex Must Say” ของนักเรียนอยู่ในระดับสูง
5. การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say”มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนแต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
6. การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say” ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจ และความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง
7. ความพึงพอใจเว็บไซต์“Sex Must Say” มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนและความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์.....ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา2546.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4585082028: MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : USES AND GRATIFICATIONS/ SEX MUST SAY/ WEBSITE/ STUDENTS IN BANGKOK

NATTHIRA PUTTHAOWAT : USES AND GRATIFICATIONS FROM “SEX MUST SAY” WEBSITE OF THE STUDENTS IN BANGKOK. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. JITRAPORN SUDHIVORASETH, 98 pp. ISBN 974-17-3926-5

The objectives of this research are to compare the exposure to “Sex Must Say” website among students of different demographic background and to compare the relationship between exposure, uses and gratifications in sex education website of students whose schools participate in "Sex Must Say" program. The sample were 420 students in Bangkok. Questionnaires were used for collecting data. Frequencies, Percentage, Mean, Standard Deviation, T-Test, and Pearson’s Product Moment Correlation Coefficient were used for an analysis of the data. The data processing was run by SPSS program.

The findings of the research are as follows :

1. Students expose to “Sex Must say” website at low level.
2. The first three columns in “Sex Must Say” website that students interest the most are Sex Box, Sex Stories and Hot Topics.
3. Students of different demographic background are not significantly related to the exposure to "Sex Must Say" website.
4. Students’Uses and Gratifications are at High level.
5. The level of exposure positively correlated at low level with the using of "Sex Must Say" website.
6. The level of exposure positively correlated at moderate level with the gratifications of "Sex Must Say" website.
7. The level of using highly correlated with gratifications of "Sex Must Say" website.

Department.....Public Relations..... Student’s signature.....

Field of study.....Development Communication..... Advisor’s signature.....

Academic year.....2003..... Co- Advisor’s signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากบุคคลหลายท่าน ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.จิตรภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษา รวมไปถึง คณะกรรมการในการสอบ รองศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรยา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และดร.วิเชียร เกตุสิงห์ กรรมการในการสอบ ที่ช่วยให้คำชี้แนะแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณเอ๋ จากเว็บไซต์ eotoday ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการ “Sex Must Say” และเว็บไซต์เป็นอย่างดีและขอขอบคุณอาจารย์จากโรงเรียนต่างๆ ที่กรุณาสละเวลาให้มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูล

ขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ Dev.Comm ทุกคนที่คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา และถามไถ่ด้วยความห่วงใยตลอดมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในชีวิตที่คอยห่วงใยและให้กำลังใจเสมอมา อีกทั้งสนับสนุนด้านการศึกษามาตลอดจนทำให้ลูกได้มีวันนี้

ณัฐริรา พุทธิไธวาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....		ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....		จ
กิตติกรรมประกาศ.....		ฉ
สารบัญ.....		ช
สารบัญตาราง.....		ฉ
บทที่		
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
	ปัญหำนำการวิจัย.....	8
	สมมติฐานการวิจัย.....	8
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
	ขอบเขตของการวิจัย.....	10
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2	แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	11
	แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	11
	แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร.....	16
	แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา.....	18
	ทฤษฎีการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์.....	24
	ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30 36
3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	40
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	40
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....49
	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา.....50
	การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....62
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....65
	สรุปผลการวิจัย.....65
	อภิปรายผลการวิจัย.....69
	ข้อเสนอแนะทั่วไป.....74
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....76
	รายการอ้างอิง.....77
	ภาคผนวก.....81
	ภาคผนวก ก.....82
	ภาคผนวก ข.....88
	ประวัติผู้เขียน.....98

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกทางเพศ.....50
2	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....51
3	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีคอมพิวเตอร์.....51 เชื่อมเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
4	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา.....52 หาความรู้เรื่องเพศศึกษาจากเว็บไซต์อื่นๆ
5	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่.....52 ในการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”
6	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลา.....53 ในการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”
7	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปริมาณ.....53 การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”
8	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานที่.....54 ในการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”.
9	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความสนใจในคอลัมน์.....54 เว็บไซต์ “Sex Must Say”
10	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของการใช้ประโยชน์ที่ได้รับ.....56 จากการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”
11	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจที่ได้รับ.....59 จากการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”
12	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการเปิดรับเว็บไซต์กับ.....61 การใช้ประโยชน์ของเนื้อหาจากเว็บไซต์ “Sex Must Say”
13	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการเปิดรับเว็บไซต์กับ.....62 ความพึงพอใจในเนื้อหาจากเว็บไซต์ “Sex Must Say”
14	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการใช้ประโยชน์ของเนื้อหา.....62 กับความพึงพอใจจากเว็บไซต์ “Sex Must Say”
15	แสดงความแตกต่างของเพศของนักเรียนกับการเปิดรับเว็บไซต์การศึกษา.....63
16	แสดงความแตกต่างของระดับการศึกษาของนักเรียนกับการเปิดรับ.....63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เว็บไซต์การศึกษา	
17	แสดงความแตกต่างของความเป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์.....64
	ของนักเรียนกับการเปิดรับเว็บไซต์การศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากคำกล่าวที่ว่า “หากต้องการดูอนาคตของประเทศใด สามารถดูได้จากแนวโน้มเยาวชนของประเทศนั้นๆ” สำหรับประเทศไทย หากมองไปที่เยาวชนของชาติ ยังคงมีหลายอย่างที่น่าเป็นห่วง ดังจะเห็นได้จาก ผลการศึกษาวิจัยหลายเรื่องที่ย้ำให้เห็นถึงพฤติกรรมของวัยรุ่นที่สวนทางกับความคาดหวังของสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องความรุนแรงในเด็ก, การเป็นอาชญากร การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การขายบริการทางเพศ การตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ การติดเอดส์ในวัยรุ่น ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา

ในบริบทที่กระแสการปฏิรูปกำลังเป็นวาระสำคัญของการพัฒนาสังคมไทยนั้น ความรู้ในเรื่องเพศเป็นหนึ่งในองค์ความรู้ที่เปรียบเสมือนรากฐานของระบบความสัมพันธ์ทั้งหมดในสังคม ที่ผ่านมา ความคลุมเครือของเรื่องเพศที่ถูกวางไว้ระหว่างประเด็นที่ต้องถูกควบคุมและปิดบังกับประเด็นที่ควรเปิดเผยอย่างเสรีนั้น ทำให้เรื่องเพศมีสถานะไม่ชัดเจน สังคมไทยยังคงมองเห็นว่าการสอนเพศศึกษาเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม โดยตีความหมายเรื่องเพศว่าเป็นเรื่องส่วนตัวที่ควรปกปิด น่าละอาย หยาบคาย และเป็นเรื่องของผู้ใหญ่เท่านั้น ทั้ๆไปในความเป็นจริงแล้ว ความหมายของเพศศึกษา (สุชาติ โสมประยูร, 2541: 1) หมายถึง การศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติ และความรู้สึกที่ดีในเรื่องธรรมชาติของเพศและพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพ สวัสดิภาพ และมนุษย์สัมพันธ์อันดีงามระหว่างทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม จึงนับได้ว่าเพศศึกษานั้นเป็นการศึกษาส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ชีวิตของคนเรามีความสุข

แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะได้บรรจุเนื้อหาเพศศึกษาไว้ในหลักสูตรมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 แต่ก็มักจะมีข้อสงสัยและถกเถียงกันว่า การสอนเพศศึกษาเป็นการชี้โพรงให้กระรอกหรือไม่ หรือเป็นการสอนที่ทำให้วัยรุ่นอยากรู้ อยากลองมากขึ้นหรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากการเรียนรู้เรื่องเพศในอดีตนั้น ผู้ใหญ่มักจะให้ธรรมชาติได้สอนเกี่ยวกับเรื่องนี้แก่วัยรุ่นหรือเยาวชนเอง ซึ่งทำให้วัยรุ่นบางคนศึกษาเรื่องเพศอย่างไม่ถูกต้อง และส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆตามมามากมาย เช่น การเบี่ยงเบนทางเพศ อาชญากรรมทางเพศ การเอารััดเอาเปรียบทางเพศ ซึ่งล้วนแล้วเป็นผลกระทบที่มาจากการเรียนรู้เรื่องเพศในทางที่ผิด

จากการสำรวจโดยองค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับผลของเพศศึกษาต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นทั้งในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้วจำนวน35โครงการ แสดงให้เห็นว่าการจัดให้มีการสอนเรื่องเพศศึกษา ไม่มีส่วนทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กันเร็วขึ้นหรือเพิ่มขึ้น (อุษาสินี รุ่งทอง, 2544: 26) โดยพบว่า

- เพศศึกษาช่วยชะลอการมีเพศสัมพันธ์ให้ช้าลง และลดกิจกรรมทางเพศของวัยรุ่น
- การให้วัยรุ่นเข้าถึงบริการปรึกษาและการคุมกำเนิดไม่ได้เป็นการส่งเสริมให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กัน
- เพศศึกษาไม่มีผลกระทบต่อการเพิ่มหรือลดกิจกรรมทางเพศของวัยรุ่น
- เพศศึกษาทำให้วัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์แล้วได้ใช้วิธีการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยมากขึ้น

ดังนั้น หลายฝ่ายจึงได้หันกลับมาทบทวนความสำคัญของการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในวัยรุ่น เนื่องจากเพศศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต การจัดให้มีการเรียนการสอนเพศศึกษา ก็เพื่อให้วัยรุ่นเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ มีเจตคติและค่านิยมที่ดี สำนึกในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองภายใต้ขอบเขตแห่งคุณธรรม มีการประพฤติ ปฏิบัติหน้าที่ที่เหมาะสมในเรื่องเพศ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพและคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรมในอนาคต อีกทั้ง การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่วัยรุ่นยังเป็นการลดปัญหาครอบครัวและปัญหาสังคมอันมีสาเหตุมาจาก อิทธิพลของสื่อและสิ่งแวดล้อมในสังคมที่มีส่วนกระตุ้นหรือส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ถูกต้องอีกด้วย

เนื่องจากปัจจุบันการรับรู้เรื่องเพศของวัยรุ่นในยุคนี้ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ครอบครัวและโรงเรียนเหมือนในอดีต แต่ขยายวงกว้างไปถึงสื่อต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความเชื่อและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นค่อนข้างมาก สื่อที่กำลังเข้ามามีบทบาทสำคัญมากกับเยาวชนก็คือสื่ออินเทอร์เน็ต บทบาทของอินเทอร์เน็ตที่มีต่อสังคมไทยเป็นสิ่งที่ปรากฏชัดเจนเนื่องจากสังคมไทยได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิตแทบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นใช้ในการติดต่อสื่อสาร การรับส่งเพิ่มข้อมูล การค้นหาข้อมูลต่างๆบนเวปไซด์ ไลน์ เวป อย่างไรก็ดีตาม สื่ออินเทอร์เน็ตนี้เปรียบเสมือนดาบสองคม ที่มีทั้งด้านดีและด้านไม่ดี แม้ว่าจะมีเว็บไซต์จำนวนมากที่นำมาซึ่งประโยชน์ในการค้นคว้าข้อมูลข่าวสารมหาศาล แต่ก็ยังมีเว็บไซต์จำนวนมากที่แสดงถึงศักยภาพในการทำลายสังคม (นันทกานต์ ต้นเจริญ, 2546 : 60) โดยเฉพาะปัจจุบันอินเทอร์เน็ตมีอัตราการเข้าถึงวัยรุ่นไทยสูงขึ้นเรื่อยๆ มีผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นได้ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าไปค้นหาเรื่องราวเกี่ยวกับเพศมากและบ่อยที่สุด สำหรับการเข้าไปหาความรู้เรื่องเพศในเวปไซต์นั้นมีค่อนข้างหลากหลาย บางเวปไซต์ได้ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้โดยตรง แต่ก็มีอีก

หลายเว็บไซต์ที่ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศในแบบที่ผิดๆ โดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้เชิงวิชาการ แต่กลับเป็นข้อมูลที่ต้องการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การบริโภคข้อมูลผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นไทยมีแนวโน้มที่จะขยายวงกว้างขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ค่อนข้างปิดกั้นการสอนเรื่องเพศศึกษา ทำให้วัยรุ่นต้องเรียนรู้ผ่านสื่อแบบหลบๆ ซ่อนๆ โดยสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่สามารถตอบสนองของวัยรุ่นได้ นอกจากนั้นยังเป็นสื่อเดียวที่ไม่ได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวด เว็บไซต์เหล่านี้จึงมีอยู่มากมาย ส่งผลให้วัยรุ่นที่เข้าไปใช้บริการ มีทัศนคติและความเชื่อที่ผิดๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม สื่ออินเทอร์เน็ตไม่ได้มีแต่เว็บไซต์ที่น่าเสนอเนื้อหาทางเพศในแง่ลบเท่านั้น แต่ยังมีเว็บไซต์สื่อทางเพศที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์ คือ ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษา ความรู้ในเรื่องปัญหาชีวิต และเสริมสร้างความเข้าใจและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้เรียนรู้เรื่องเพศศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตน เพราะวัยรุ่นที่มีปัญหาส่วนใหญ่มักไม่ค่อยอยากแสดงตัว และลำบากใจหากจะต้องถามจากผู้ปกครองหรือครู การหาคำตอบจากทางเว็บไซต์ที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศโดยตรงนั้นก็นับว่าเป็นหนทางเลือกและเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ดี (พนิษฐ ธีบุญศิริ, 2544: 23) นอกจากนั้น งานวิจัยของดวงฤทัย พงษ์ไพฑูริย์ (2544) พบว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ต้องการให้มีการสอนเพศศึกษาโดยใช้สื่อประกอบการสอนและสื่อในการสอนเพศศึกษาที่วัยรุ่นคิดว่าสามารถเข้าถึงตนเองมากที่สุดก็คือ อินเทอร์เน็ต

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการเปิดตัวเว็บไซต์ www.sexetc.org ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา โดยเครือข่ายชีวิตครอบครัวศึกษา ของ Rutgers University School of Social Work เมื่อปลายปี 2000 โดยมีบริการให้ข้อมูลความรู้เรื่องเพศศึกษา การถาม-ตอบปัญหาทางเพศโดยผู้เชี่ยวชาญ การสำรวจความคิดเห็นเรื่องเพศ ฯลฯ ผลปรากฏว่า ได้รับการตอบรับจากวัยรุ่นทั่วประเทศมากกว่า 1.2 ล้านคน และมีการเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ถึงประมาณ 3,400 คนต่อวัน จึงนับได้ว่า การสื่อสารเรื่องเพศศึกษาผ่านอินเทอร์เน็ตของเว็บไซต์นี้ประสบความสำเร็จอย่างมาก (Wilson, Susan N., 2001)

จากการวิเคราะห์ข้อดีของวัยรุ่นที่ได้เข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์นี้ พบว่าปัจจัยที่ทำให้เว็บไซต์นี้ประสบความสำเร็จเนื่องมาจาก

- เว็บไซต์ได้ให้ข้อมูลที่รวดเร็ว ตรงไปตรงมา มีความน่าเชื่อถือสูงเป็นไปตามหลักทางการแพทย์โดยไม่มีการเซ็นเซอร์

- เว็บไซต์ได้ให้คำตอบเรื่องเพศศึกษาแบบเป็นกลาง ไม่มีอคติ และไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิด
- เว็บไซต์ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องเพศในเชิงบวก ไม่เห็นเรื่องเพศเป็นเรื่องอันตรายร้ายแรง และนำเสนอความคิดเห็นในหลายมุมมอง ไม่จำกัดเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง
- เว็บไซต์ได้ให้ความรู้ซึ่งที่โรงเรียนไม่สามารถให้ได้ เช่น เรื่องความพึงพอใจทางเพศ ความปรารถนาและการตอบสนองทางเพศ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ฯลฯ
- เว็บไซต์ได้ให้ความเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ที่เข้าชม โดยให้วัยรุ่นเป็นคนตัดสินใจด้วยตนเอง
- วัยรุ่นสามารถที่จะถามคำถามส่วนตัวหรือเป็นความลับโดยไม่จำเป็นที่จะต้องเปิดเผยตัวตน เพื่อหลีกเลี่ยงความอายและการล้อเลียนจากบุคคลอื่น
- เว็บไซต์ได้ให้โอกาสวัยรุ่นในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นจากวัยรุ่นด้วยกันเอง

ส่วนในประเทศไทยนั้น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กับ www.eotoday.com และบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด มหาชน ก็ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญถึงเรื่องนี้เช่นกัน จึงได้ร่วมมือกันเปิดตัวโครงการ Sex Must Say ซึ่งเป็นโครงการรณรงค์เพื่อการสื่อสารเรื่องเพศที่ถูกต้อง โดยมุ่งเน้นการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นหลัก ซึ่งเป็นสื่อที่เยาวชนส่วนใหญ่ในปัจจุบันได้หันมาให้ความสนใจอย่างมาก ขณะเดียวกัน สื่อตัวนี้ก็ไ้เปรียบในแง่ความสามารถในการสื่อสารสองทาง การไม่เปิดเผยตัวตนของผู้ร่วมสื่อสารในกรณีของการปรึกษาปัญหาต่างๆ และเป็นพื้นที่ของการแลกเปลี่ยนทัศนะ ทั้งนี้เพื่อลดช่องว่างและสร้างความเสมอภาคในการสื่อสารเรื่องเพศ โดยมีวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลความรู้ สร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างเพศในมิติทางสังคมวัฒนธรรม โดยมีกลุ่มเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมาย

www.eotoday.com/sexmustrsay จัดทำขึ้นเพื่อให้ข้อมูลความรู้รวมถึงสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างเพศในมิติเชิงสังคมวัฒนธรรม โดยนำเสนอออกมาในรูปแบบคอลัมน์ต่างๆ 9 คอลัมน์ ดังนี้

1. Sex Box : ถาม-ตอบปัญหาเรื่องเพศศึกษา

ครอบคลุม 4 หัวข้อหลักคือ 1) สุขภาพทางเพศ (Sexual health) 2) พฤติกรรมทางเพศ (Sexual behavior) 3) ความสัมพันธ์และทักษะที่จำเป็น (Relationship and skill) 4) เพศในเชิงสังคม-วัฒนธรรม (Social and gender) โดยแพทย์และผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน ได้แก่

- นพ. นกอดล สโรบล (รับผิดชอบการตอบคำถามในเรื่องสุขภาพทางเพศ)
- นพ.สุกมล วิภาวีพลกุล (รับผิดชอบการตอบคำถามในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ)
- พญ.พรรณพิมล หล่อตระกูล คุณนิรมล เมธีสุวกุล และคุณนิติพงษ์ ห่อนาค (รับผิดชอบการตอบคำถามในเรื่องของความสัมพันธ์และทักษะที่จำเป็น)
- คุณนิรมล เมธีสุวกุล และคุณนิติพงษ์ ห่อนาค ดร.วิลาสินี พิพิฑกุลและครูลิลลี่ (คุณกิจ มาโนชญ์ โรจนทรัพย์) (รับผิดชอบการตอบคำถามในเรื่องของเพศในเชิงสังคม-วัฒนธรรม)

โดยรูปแบบคอลัมน์ คือ ผู้เข้าชมคอลัมน์จะกรอกคำถามตามแบบฟอร์มที่ได้จัดเตรียมไว้ โดยคำถามเหล่านั้นจะถูกจัดเก็บลงในฐานข้อมูลเป็นหมวดหมู่แยกตามรายบุคคล หลังจากนั้นกองบรรณาธิการจะทำการคัดเลือกคำถามที่เห็นว่าเป็นประโยชน์และใช้ถ้อยคำสุภาพ เพื่อส่งต่อไปยังวิทยากรทั้ง 7 ท่านตามหัวข้อในความรับผิดชอบ โดยมีวาระในการอัปเดตคอลัมน์ อาทิตย์ละครั้ง

2. Quiz : แบบทดสอบความรู้และทัศนคติเรื่องเพศ

โดยมีรูปแบบคอลัมน์ คือ กองบรรณาธิการจะแปลงเนื้อหาข้อมูลความรู้ให้ออกมาในรูปแบบของแบบทดสอบแบบปรนัย เพื่อเป็นการให้ความรู้ทางอ้อมแก่ผู้เข้าชมคอลัมน์ โดยภายหลังจากการเลือกคำตอบแล้ว ในท้ายของแต่ละข้อจะมีคำตอบเฉลยทุกครั้ง มีวาระในการอัปเดตคอลัมน์เดือนละ 2 ครั้ง

3. Teen Talk : รวมประสบการณ์และความคิดเห็นเกี่ยวกับเพศศึกษา

โดยมีรูปแบบคอลัมน์ คือ กองบรรณาธิการจะกำหนดหัวข้อในแต่ละครั้ง เพื่อให้ผู้เข้าชมคอลัมน์ส่งอีเมลเรียงความขนาดสั้นเข้ามา เพื่อบอกเล่าความคิดเห็นและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหัวข้อที่ตั้งไว้ โดยกองบรรณาธิการจะทำการคัดเลือกเรียงความที่เห็นเหมาะสมและเป็นประโยชน์ เพื่อเผยแพร่บนเว็บไซต์ต่อไปโดยใช้รูปแบบข้อความและภาพเคลื่อนไหว (Animation) ในการนำเสนอ มีวาระในการอัปเดตข้อมูลเดือนละ 2 ครั้ง

4. Mars&Venus : เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างชาย-หญิง

การนำเสนอจะใช้รูปแบบของเว็บบอร์ด โดยออกแบบหน้าเว็บเพจให้เสมือนเวทีเปรียบเทียบการแสดงความคิดเห็นระหว่างชายและหญิง ผู้เข้าร่วมชมคอลัมน์จะร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆที่กำหนดไว้โดยเพศชายแสดงความคิดเห็นฝั่งหนึ่ง และเพศหญิงแสดงความคิดเห็นอีกฝั่งหนึ่ง ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แต่ละเพศได้

เรียนรู้ทัศนคติ และความเข้าใจในเรื่องเพศและความสัมพันธ์ระหว่างเพศในเชิงสังคม วัฒนธรรมของเพศตรงข้ามทุกๆ15 วัน จะมีการประมวลผลความคิดเห็นทั้งหมด เพิ่มเติม ด้วยความคิดเห็นและคำชี้แนะของแพทย์และผู้เชี่ยวชาญ

5. Sex Stories : รวมเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับเพศศึกษาและทัศนคติเรื่องเพศที่ถูกต้อง เป็นการนำเสนอเรื่องราวน่ารู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับเพศศึกษาและทัศนคติเรื่องเพศที่ถูกต้อง โดยเน้นการใช้ภาษาและลีลาการนำเสนอให้ง่ายต่อการเข้าใจและมีความน่าสนใจมากขึ้น มีวาระในการอัปเดตข้อมูลเดือนละ 2 ครั้ง

6. Round Table : บทสัมภาษณ์น่านานาทัศนะคนดัง เป็นการนำเสนอบทสัมภาษณ์คนดังในวงการบันเทิง เกี่ยวกับทัศนคติเรื่องเพศ ซึ่งอยู่ใน กระแสความสนใจในขณะนั้นๆโดยใช้รูปแบบข้อความขนาดสั้น เสียง และวิดีโอเข้ามาช่วย ในการนำเสนอ มีวาระในการอัปเดตข้อมูลเดือนละ 2 ครั้ง

7. Quote of the Day : เกร็ดความรู้ เป็นการนำเสนอเกร็ดความรู้ที่น่าสนใจเกี่ยวกับเพศศึกษา อาทิ ข้อมูล สถิติ ข้อควรรู้ โดยใช้ รูปแบบข้อความขนาดสั้นในการนำเสนอ มีวาระในการอัปเดตข้อมูลเดือนละ 10 ครั้ง

8. Poll : สำรวจความคิดเห็น เป็นการนำเสนอในรูปแบบโพล เพื่อสำรวจความคิดเห็นของวัยรุ่นในประเด็นต่างๆที่ กำหนดไว้ โดยภายหลังจะมีการสรุปผลการสำรวจ เพิ่มเติมความคิดเห็นในแนวทางที่พึง ประสงค์จากแพทย์ ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการ มีวาระในการอัปเดตข้อมูลเดือนละ 3 ครั้ง

9. Hot Topic : รายงานข่าวหรือประเด็นร้อน เป็นการนำเสนอข่าวหรือประเด็นที่สะท้อนปัญหาเรื่องเพศและความสัมพันธ์ทางเพศที่อยู่ใน ความสนใจของสังคม พร้อมความคิดเห็นหลากหลายจากแพทย์ ผู้เชี่ยวชาญ หรือนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง วาระอัปเดตขึ้นอยู่กับการกระแสในขณะนั้นๆ

โครงการดังกล่าว จัดทำขึ้นเพื่อให้ความรู้ออนไลน์ผ่านเว็บไซต์เป็นระยะเวลา 1 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์กับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเยาวชนอายุระหว่าง 12-17 ปี ที่สามารถเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตได้ประมาณปีละ 2 แสนคน และพัฒนาเว็บไซต์ให้อิทธิพลให้เป็นพื้นที่สาธารณะในการสื่อสารและให้คำปรึกษาเรื่องเพศแก่วัยรุ่นอย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า การสื่อสารเรื่องเพศผ่านอินเทอร์เน็ตนับเป็นมิติใหม่ของการสอนเรื่องเพศศึกษา การจัดทำสื่อที่ให้ความรู้เรื่องเพศให้เป็นไปตามมาตรฐานของสังคม และมีความถูกต้องเหมาะสม ก่อให้เกิดศักยภาพของการเรียนรู้ที่ถูกลดทอนและเป็นประโยชน์สำหรับวัยรุ่น ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญที่จะศึกษาเรื่อง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจเว็บไซต์โครงการ Sex Must Say ของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลของการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการรณรงค์เพื่อการสื่อสารเรื่องเพศที่ถูกต้องผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตในอนาคตข้างหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” กับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์เว็บไซต์ “Sex Must Say” กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อเปรียบเทียบการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” ระหว่างนักเรียนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน

ปัญหานำวิจัย

1. การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่และสัมพันธ์กันอย่างไร
2. การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่และสัมพันธ์กันอย่างไร
3. การใช้ประโยชน์เว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่และสัมพันธ์กันอย่างไร
4. นักเรียนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐาน

1. การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. การใช้ประโยชน์เว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
4. นักเรียนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” แตกต่างกัน

นิยามศัพท์

1. สื่ออินเทอร์เน็ต หมายถึง ระบบเครือข่ายการสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์ ใช้ในการติดต่อสื่อสาร สืบค้นและแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยอาศัยช่องทางโทรศัพท์เป็นสื่อ
2. นักเรียน หมายถึง นักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 1-6 ในเขตกรุงเทพมหานครในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ Sex Must Say
3. ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา การมีคอมพิวเตอร์ส่วนตัว ฯลฯ
4. เว็บไซต์ “Sex Must Say” หมายถึง เว็บไซต์โครงการรณรงค์เพื่อการสื่อสารเรื่องเพศที่ถูกต้อง เกิดจากความร่วมมือของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กับ www.eotoday.com และบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด มหาชน โดยนำเสนอออกมาในรูปแบบคอลัมน์ต่างๆ 9 คอลัมน์ ได้แก่
 - Sex Box : ถาม-ตอบปัญหาเรื่องเพศศึกษา
 - Quiz : แบบทดสอบความรู้และทัศนคติเรื่องเพศ
 - Teen Talk : รวมประสบการณ์และความคิดเห็นเกี่ยวกับเพศศึกษา
 - Mars&Venus : เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างชาย-หญิง
 - Sex Stories : รวมเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับเพศศึกษาและทัศนคติเรื่องเพศที่ถูกต้อง
 - Round Table : บทสัมภาษณ์น่านานาทัศนะคนดัง
 - Quote of the Day : เกร็ดความรู้
 - Poll : สำรวจความคิดเห็น
 - Hot Topic : รายงานข่าวหรือประเด็นร้อน
5. การเปิดรับ เว็บไซต์ “Sex Must Say” หมายถึง ระยะเวลา ความถี่ หรือความบ่อยครั้งในการเปิดรับ
6. ความพึงพอใจเว็บไซต์ “Sex Must Say” หมายถึง ความรู้สึกที่ได้ตอบสนองความต้องการในการเปิดรับ เว็บไซต์ “Sex Must Say” โดยประเมินค่าเป็น 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย พึงพอใจน้อยที่สุด
7. การใช้ประโยชน์จาก เว็บไซต์ “Sex Must Say” หมายถึง การนำความรู้ที่ได้จากการเปิดรับเว็บไซต์ มาใช้ประโยชน์ในเรื่องต่างๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจเว็บไซต์“Sex Must Say” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเลือกจากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมอินเทอร์เน็ตให้เป็นพื้นที่สาธารณะในการสื่อสารเรื่องเพศ
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านวิชาการ โดยเฉพาะในบริบทที่เกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาผ่านอินเทอร์เน็ต
3. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเว็บไซต์ที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ให้ได้รับความเชื่อถือและสอดคล้องกับประโยชน์ที่ผู้ใช้จะได้รับ ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในประเทศต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากเว็บไซต์ “Sex Must Say” ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร
2. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร
3. แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา
4. ทฤษฎีการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ (Computer – Mediated Communication)
5. ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ (Uses and Gratifications Theory)
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

การเปิดรับข่าวสารถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร กระบวนการของการถ่ายทอดสารจากบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสารไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้รับสารโดยผ่านสื่อ (ปรเมศ สตะเวทิน. 2538: 29) ทั้งนี้สื่อที่อาจเป็นสื่อมวลชนหรือสื่อบุคคลก็ได้ โดยแอทกิน (Atkin. 1973: 208) ได้กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากยิ่งขึ้นมีหูตากว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมและเป็นคนที่ทันสมัยทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

นอกจากนั้นวูคซิชย์ จ้านง (2523:3) ยังได้กล่าวว่า ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข่าวสารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใด ความต้องการข่าวสารก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

สำหรับการเปิดรับข่าวสารนั้นจะมีสาเหตุปัจจัยต่างๆ (John C. Merrill and Ralph L. Lowenstein. 1971 อ้างถึงใน ชวรัตน์ เชิดชัย. 2527: 170-171) คือ

1. ความเหงา เป็นเหตุผลทางจิตวิทยาโดยตรงที่ว่า ปกติคนเราจะไม่ชอบที่จะอยู่ตามลำพัง เนื่องจากเกิดความรู้สึกสับสน วิตกกังวล หวาดกลัว และการเมินเฉยจากสังคม จึงชอบหรือพยายามที่จะรวมกลุ่มเพื่อสังสรรค์กับผู้อื่นเท่าที่โอกาสจะอำนวยให้ เมื่อไม่สามารถจะติดต่อสังสรรค์กับบุคคลใดโดยตรง สิ่งที่ดีที่สุดก็คือ การอยู่กับสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร
2. ความอยากรู้อยากเห็น ในสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ ดังนั้นสื่อมวลชนจึงถือเอาความอยากรู้อยากเห็นเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในการเสนอข่าวสาร ปกติมนุษย์จะอยากรู้อยากเห็นโดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่สุด ไปจนถึงสิ่งที่ห่างตัวเองมากที่สุด
3. ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง โดยอาศัยหลักพื้นฐานว่ามนุษย์เป็นผู้มุ่งผลประโยชน์ส่วนตัว จึงแสวงหาข่าวสารและใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์แก่ตนเอง ทั้งในด้านความสะดวกสบายและความสนุกสนานบันเทิง
4. ลักษณะเฉพาะของสื่อ โดยสื่อแต่ละชนิดย่อมมีลักษณะเฉพาะตัวที่ผู้รับข่าวสารแต่ละคนแสวงหาและใช้ประโยชน์แตกต่างกัน ผู้รับสารแต่ละคนจึงยอมหันเข้าหาลักษณะเฉพาะบางอย่างจากสื่อที่จะตอบสนองความต้องการและทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ

นอกจากนี้การที่ผู้รับสารมีความแตกต่างกัน ก็ยังทำให้มีความสนใจในการที่จะเปิดรับข่าวสารแตกต่างกันด้วย ดังที่เดอเฟลอร์ (Defleur, 1966) ได้เสนอพื้นฐานความแตกต่างไว้ 4 ประการ คือ

1. บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านบุคลิกภาพและสถานภาพทางจิตวิทยา
2. ความแตกต่างดังกล่าวนี้เป็นเพราะบุคคลมีการเรียนรู้ทางสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน
3. บุคคลที่อยู่ต่างสภาพแวดล้อมกันก็จะได้รับการเรียนรู้สภาพแวดล้อมกันไป
4. การเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทำให้บุคคลมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และบุคลิกภาพแตกต่างกัน

ทั้งนี้ในการเปิดรับข่าวสารหรือบุคคลใดๆ นั้น จะไม่สามารถเปิดรับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาสู่ตนได้ทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อตน ฉะนั้น จึงเกิดขึ้นตอนและกระบวนการเลือกรับข่าวสารที่แตกต่างกันออกไป โดยแคลปเปอ (Klapper, 1960) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการเลือกสรร (Selectivity Process) ไว้ดังนี้

1. การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) เป็นการเลือกช่องทางสื่อสารของมนุษย์ ทักษะและความชำนาญในการรับรู้และการเข้าใจข่าวสารของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน บาง

คนถนัดที่จะเขียนมากกว่าพูดหรือบางคนถนัดที่จะฟังมากกว่าอ่าน ยิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดในการเลือกเปิดรับหรือใช้สื่อของมนุษย์

2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) ในเวลาหนึ่งๆ สมอของคนเราถูกกระตุ้นจากข่าวสารต่างๆ มากมาย ทั้งความคิดของตนเองและสิ่งกระตุ้นจากภายนอก สมอจะต้องคัดเลือกรับข่าวสารที่มากกระตุ้นอยู่ตลอดเวลาว่าข่าวสารใดควรรับรู้ ดังนั้นผู้รับสารจึงมีแนวโน้มที่จะเลือกสนใจข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง โดยมักจะเลือกแสดงความคิดเห็น ความสนใจของตน เพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุลหรือมีความไม่สบายใจที่เรียกว่า Cognitive Dissonance ฉะนั้น การจะลดหรือหลีกเลี่ยงภาวะดังกล่าวได้ก็ต้องแสวงหาข่าวสารหรือเลือกเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดของตน

3. การเลือกรับรู้และตีความหมาย (Selective Perception and Interpretation) หลังจากการเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ผู้รับสารจะเลือกรับรู้และตีความข่าวสารที่ได้รับแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ทัศนคติ ความต้องการ ความหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกายหรือสภาวะอารมณ์ในขณะนั้น ฉะนั้น ในบางครั้งผู้รับสารอาจจะบิดเบือนข่าวสาร เพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนเองด้วย

4. การเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำเฉพาะข่าวสารที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ และทัศนคติของตนเอง โดยจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจหรือเรื่องที่ขัดแย้ง เรื่องที่ขัดกับความคิดเห็นของตนได้ง่าย ดังนั้นการเลือกจดจำเนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับจึงเท่ากับเป็นการช่วยเสริมให้ทัศนคติหรือความเชื่อเดิมของผู้รับสารมั่นคงยิ่งขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้ยากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการเลือกสรรของมนุษย์อีก ได้แก่ (Wilbur Schramm, 1973)

1. ประสบการณ์ ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน
2. การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสาร ผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์ของตนอย่างใดอย่างหนึ่ง
3. ภูมิหลังที่ต่างกัน ทำให้มีความสนใจแตกต่างกัน
4. การศึกษาและสภาพทางสังคม ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างกันในการเลือกรับสื่อและเนื้อหาข่าวสาร
5. ความสามารถของสภาพร่างกายและจิตใจในการรับข่าวสาร ทำให้มีพฤติกรรมมารับข่าวสารที่ต่างกัน

6. บุคลิกภาพ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวจิตใจ และพฤติกรรมของผู้รับสาร

7. สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสาร จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของข่าวสารหรืออาจเป็นอุปสรรคของความเข้าใจความหมายข่าวสารได้

8. ทัศนคติ จะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่ได้พบ

โดยพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารในการศึกษาครั้งนี้จะมี 3 ลักษณะ คือ

1. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน โดยผู้รับสารจะมีความคาดหวังจากสื่อมวลชนว่าการบริโภคข่าวสารจากสื่อมวลชนจะช่วยตอบสนองความต้องการของตนได้ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือเปลี่ยนลักษณะนิสัยและพฤติกรรมบางอย่างได้ โดยที่การเลือกรับข่าวสารจากสื่อมวลชนนั้นจะขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์และความตั้งใจในการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนที่แตกต่างกันออกไป โดยสื่อมวลชนในที่นี้จะหมายถึง สื่อต่างๆ ที่เผยแพร่ไปสู่มวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ภาพยนตร์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล โดยสื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลผู้ที่นำพาข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งโดยอาศัยการติดต่อระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) ที่จะมีปฏิกริยาโต้ตอบระหว่างกัน โรเจอร์สและชูเมกเกอร์ (Rogers and Shoemaker, 1971) กล่าวว่า ในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใดๆ เกิดการยอมรับในสารที่เสนอออกไป หรือจะทำการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพที่สุดเพื่อให้มีการยอมรับนั้น ควรใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร สื่อบุคคลนี้จะมีประโยชน์มากในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผลให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับทัศนคติและพฤติกรรมในการรับสาร นอกจากนี้ยังเป็นวิธีช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัดและตัดสินใจรับสารอย่างมั่นใจขึ้น ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคลแบ่งเป็น 2 ประเภท (เสถียร เขยประทับ. 2530) คือ

ก. การติดต่อโดยตรง (Direct Contact) เป็นการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจหรือชักจูงโน้มน้าวใจผู้รับสารโดยตรง

ข. การติดต่อโดยกลุ่ม (Group Contact of Community Public) โดยกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลส่วนรวม ช่วยให้การสื่อสารของบุคคลบรรลุเป้าหมายได้ เพราะเมื่อกลุ่มมีความสนใจมุ่งไปในทิศทางใด บุคคลส่วนใหญ่ในกลุ่มก็จะมีควมสนใจทางนั้นด้วย

3. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ โดยสื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่อที่ถูกผลิตขึ้นมาโดยมีเนื้อหาสาระที่เฉพาะเจาะจงและมีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่ผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม (ปรมะ สตะเวทิน. 2540 : 99) ฉะนั้น การเปิดรับข่าวสารจากสื่อนี้ผู้รับสารจะได้รับข้อมูลข่าวสารหรือความรู้ในเรื่อง

ใดเรื่องหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง ซึ่งรูปแบบของสื่อเฉพาะกิจนี้อาจเป็นไปได้ทั้งในรูปแบบของสื่อมวลชน และสื่อบุคคล เช่น แผ่นโฆษณา (โปสเตอร์) ใบบลิว แผ่นพับ จุลสาร สปอตโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น

นอกจากนี้ พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2539:291) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ของผู้รับสารต่อข่าวสาร มีอยู่ 4 อย่าง คือ

1. ความต้องการข่าวสารที่เป็นประโยชน์ (Utilization) ผู้รับสารจะเปิดรับข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองเป็นสำคัญ เช่น ฟังเพลงเพื่อความบันเทิง ฟังหรืออ่านข่าวกีฬาที่ตนเองเล่น หรืออ่านข่าวที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

2. ความต้องการข่าวสารที่สอดคล้อง (Consistency) กับค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติของผู้รับสาร ผู้รับสารมักจะเปิดรับข่าวสารที่สอดคล้องกับความเชื่อ ค่านิยม หรือทัศนคติของตน ข่าวสารใดที่ไม่สอดคล้องมักจะไม่ได้ได้รับความสนใจหรือได้รับการปฏิเสธจากผู้รับสาร

3. ความต้องการข่าวสารที่สะดวกในการได้มา (Availability) ผู้รับสารนั้นจะมีข้อจำกัดในการเปิดรับข่าวสาร ถึงแม้ข่าวสารจะเป็นข่าวสารที่ให้ประโยชน์และสอดคล้องกับตัวเอง แต่ถ้าข่าวสารดังกล่าวได้มาด้วยความยากลำบากหรือไม่สะดวก ผู้รับสารก็ไม่อาจเปิดรับข่าวสารนั้นได้ ดังนั้น พฤติกรรมหนึ่งของผู้รับสาร คือ ความสะดวกในการได้รับสาร

4. ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) เป็นความต้องการที่อยากมีประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่ง และยิ่งอยู่ในสังคมปัจจุบันที่มีอะไรเปลี่ยนแปลง มีประสบการณ์ใหม่ๆ ตลอดเวลา เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มนุษย์เปิดรับข่าวสาร

ทั้งนี้ผลจากการเปิดรับข่าวสารของบุคคลใด ๆ ผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นสื่อมวลชนและสื่อบุคคลหรือสื่อเฉพาะกิจย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และก่อให้เกิดพฤติกรรมในที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร

ผู้รับสารที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ ภูมิลำเนา เพศ อายุ การศึกษา อาชีพและ รายได้แตกต่างกัน มีความสนใจต่อข่าวสารแตกต่างกัน ลักษณะทางประชากรจึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญต่อการพิจารณาความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้และการยอมรับสิ่งต่าง ๆ ของผู้รับสาร ดังต่อไปนี้

1. อายุ (Age)

อายุของผู้รับสารเป็นลักษณะประชากรหนึ่งที่เราสามารถใช้ในการวิเคราะห์ผู้รับสาร อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิดและพฤติกรรม บุคคลที่มีอายุมากจะมีพฤติกรรมตอบสนองต่อการติดต่อสื่อสารต่างจากบุคคลที่มีอายุน้อย และบุคคลที่มีอายุน้อยจะมีพฤติกรรมต่อการติดต่อสื่อสารเปลี่ยนไปเมื่อตนมีอายุมากขึ้น (Mers, Michele Tolera and Myers, Gil E., 1982 : 5) โดยทั่วไปแล้ว คนที่มีอายุน้อยกว่ามักจะมีความคิดเสรีมากกว่า (more liberal) คนที่มีอายุมาก ในขณะที่มีอายุมากมักจะมีความคิดอนุรักษ์นิยมมากกว่า (more conservative) คนที่มีอายุน้อย คนที่มีอายุน้อยมักเป็นคนที่ยึดถืออุดมการณ์มากกว่า (more idealistic) ใจร้อนกว่า (more impatient) และมองโลกในแง่ดีกว่า (more optimistic) คนที่มีอายุมาก ในขณะที่มีอายุมากจะเป็นคนที่ยึดถือการปฏิบัติมากกว่า (more pragmatic) มีความระมัดระวัง (cautious) และมองโลกในแง่ร้าย (pessimistic)

นอกจากความแตกต่างในเรื่องความคิดแล้ว อายุยังเป็นสิ่งกำหนดความแตกต่างในเรื่องของความยากง่ายในการชักจูงใจอีกด้วย การวิจัยทางจิตวิทยาพบว่า เมื่อคนมีอายุมากขึ้น เมื่อคนที่มีอายุมากขึ้น โอกาสที่คนจะเปลี่ยนใจหรือถูกชักจูงใจจะน้อยลง (Burgoon, 1974 : 88)

นอกจากนั้นลักษณะของการใช้สื่อมวลชนก็แตกต่างกัน คนที่มีอายุมากกว่าจะใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารหนักๆมากกว่าเพื่อความบันเทิง ซึ่งบรูค (William D. Brooke, 1971 : 211-212) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์สื่อมวลชนผู้รับสารตามลักษณะประชากรด้านอายุไว้ 3 ประการคือ

1. อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิดและพฤติกรรม
2. อายุเป็นสิ่งกำหนดความแตกต่างในเรื่องของความยากง่ายในการชักจูงใจ
3. กลุ่มคนที่มีอายุต่างกัน จะมีลักษณะของการใช้สื่อมวลชนแตกต่างกัน

2. เพศ (Sex)

ความแตกต่างระหว่างเพศทำให้บุคคลมีพฤติกรรม การติดต่อสื่อสารที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เพศหญิงมีแนวโน้มและความต้องการที่จะส่งหรือรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายไม่ได้ต้องการเพียงที่จะส่งและรับข่าวสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีความต้องการที่จะสร้างสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นจากการรับส่งข่าวสารนั้นด้วย (Willo, P.A. 1980:87)

ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันทางความคิด ค่านิยมและทัศนคติ รวมถึงพฤติกรรม ความต้องการ ตลอดจนการตัดสินใจยอมรับสิ่งต่าง ๆ นอกจากนี้ การวิจัยทางจิตวิทยาหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงมักถูกจูงใจง่ายกว่าผู้ชาย ผู้ชายใช้เหตุผลมากกว่าและจดจำข่าวสารได้ดีกว่าผู้หญิง ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของผู้หญิงชายไว้ต่างกัน และพบว่าผู้หญิงใช้เวลาดูโทรทัศน์มากกว่าผู้ชาย (ปรมะ สตะเวทิน, 2538)

3. การศึกษา (Education)

การศึกษาหรือความรู้ (Knowledge) เป็นลักษณะอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้น คนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในยุคสมัยที่ต่างกัน ในสาขาวิชาต่างกัน ย่อมมีความรู้สึกรู้สึกคิด อุดมการณ์และความต้องการที่แตกต่างกัน

งานวิจัยหลายชิ้นที่แสดงให้เห็นว่า การศึกษาของผู้รับสารทำให้มีการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกันออกไป เช่น ผู้ที่มีการศึกษาสูง จะสนใจข่าวสารกว้างขวาง แต่จะไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ต้องมีเหตุผลสนับสนุนเพียงพอและมักใช้สื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่อวิทยุและโทรทัศน์ นอกจากนี้พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีโอกาสในการรับข้อมูลข่าวสารมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ ทำให้มีโลกทัศน์มากขึ้นและการตัดสินใจมีความละเอียดรอบคอบมากขึ้น (ปรมะ สตะเวทิน, 2538 : 117)

5. อาชีพ (Occupation)

คนที่มีอาชีพต่างกัน ย่อมมองโลก มีแนวคิด อุดมการณ์ และค่านิยมต่อสิ่งต่าง ๆ รวมไปถึงถึงทัศนคติและความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกันไป เช่นคนที่อาจารย์มหาวิทยาลัยถูกกำหนดบทบาททางสังคมให้เป็นสมณะ ขลุกกับการค้นคว้าตำราและยึดมั่นในอุดมคติ มีความอิสระทางความคิด ในขณะที่ทหารมีความยึดมั่นในระเบียบ มีพฤติกรรมที่เข้มแข็งห้าวหาญ ซึ่งทำให้แต่ละอาชีพต่างก็มีความคิด ทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อแตกต่างกันออกไป

6. รายได้ (Income)

รายได้เป็นเครื่องกำหนดความคิดและความต้องการของคน กำกับสิ่งต่าง ๆ และพฤติกรรมของผู้รับสาร คนที่มีรายได้สูงมักใช้สื่อมวลชนมาก และมักเป็นรายการที่เกี่ยวกับเรื่อง

- ธรรมชาติของชีวิตนับแต่เกิดจนตาย
- “ความรัก” ที่คนเราจะพึงมีต่อกัน
- วิธีคบหาสมาคมระหว่างเพศเดียวกันและต่างเพศ
- ประเพณี มารยาท และขนบธรรมเนียมของสังคม
- ชีวิตครอบครัวอันประกอบด้วยพ่อแม่ลูก
- จิตวิทยาเรียนรู้เกี่ยวกับเพศของตนเอง และเพศตรงข้าม
- การสร้างฐานะอันมั่นคง เพื่อเตรียมตัวสร้างครอบครัวใหม่ของตนเอง
- การเลือกคู่ครองที่ถูกต้อง
- การปฏิบัติตน และการใช้ชีวิตสมรสให้เป็นสุข
- การเลี้ยงดูอบรมทารกและเด็กเพื่อพัฒนาความเจริญของเด็กและสังคมในอนาคต
- สภาพปกติและผิดปกติทางเพศ
- การวางแผนครอบครัว
- การปฏิบัติตนเพื่อใช้ชีวิตในวัยสูงอายุให้มีความสุขในบั้นปลายชีวิต เป็นต้น

เคอร์เคนดัลล์ (Lester A. Kirkendall, 1960: 8) ได้อธิบายว่า เรื่องเพศมีความหมายและขอบเขตกว้างมาก เช่นเดียวกับคำว่า “ชีวิต” จึงไม่สามารถจะใช้คำอธิบายอย่างสั้นๆ ได้ แต่พอที่จะสรุปได้ดังนี้

1. เรื่องเพศเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้คนเราเกิดมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จและสามารถกระทำหรือแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บรรลุตามที่ตั้งใจเอาไว้
2. เรื่องเพศเป็นแรงกระตุ้นหรือเครื่องเร้าใจอันทรงพลังยิ่ง ที่ทำให้เพศชายและเพศหญิงเกิดความสนใจซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยทำให้การประกอบกิจการต่างๆ เป็นไปอย่างราบรื่น
3. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดบทบาท กิริยาท่าทาง ลักษณะการดำเนินชีวิตของคนเราอย่างเห็นได้ชัด แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเพศใดจะสำคัญยิ่งหย่อนไปกว่ากัน
4. เรื่องเพศเป็นธรรมชาติที่แฝงอยู่ในร่างกายและจิตใจของคนเราอย่างลึกซึ้งและถาวร ซึ่งจะแสดงบทบาทสำคัญที่สุดให้เห็นได้ในชีวิตรักและการครองเรือน
5. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถดลบันดาลให้ชีวิตมีความต่อเนื่องกัน จากช่วงหนึ่งไปยังอีกช่วงหนึ่งโดยกระบวนการทางการสืบพันธุ์ ซึ่งความต่อเนื่องนี้จะช่วยทำให้ลักษณะชีวิตหลายสิ่งหลายอย่างของพ่อแม่สามารถสืบทอดไปสู่ลูกได้

และวันทนีร์ วาสิกะสิน (2537: 2) ได้ให้ความหมายของเพศศึกษาว่าหมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ ซึ่งมีส่วนประกอบหลายอย่าง เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับสรีระร่างกายทั้งของชายและหญิง การเปลี่ยนแปลงร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น โดยเฉพาะระบบอวัยวะสืบพันธุ์ (Human Sexual System) การมีเพศสัมพันธ์เมื่อถึงเวลา เช่น การเข้าสู่สภาวะการสมรส เพศศึกษาจะช่วยให้คู่สมรสสามารถปรับตัวในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ (Sexual Act) ได้อย่างเหมาะสม การตั้งครรภ์ การเตรียมตัวเป็นบิดามารดาที่ดี รวมทั้งการมีทัศนคติที่ดีต่อเพศตรงข้าม การรู้จักให้เกียรติกัน การมีความรับผิดชอบต่อเพศตรงข้ามโดยเฉพาะเพศชายต่อเพศหญิง ทั้งหมดนี้ก็เพื่อให้บุคคลแต่ละคนมีความรู้ ทัศนคติ และมีพฤติกรรมที่ดีในเรื่องเพศ ไม่สร้างปัญหาให้แก่ครอบครัวและสังคม การสอนเพศศึกษานี้สามารถหยิบยกตอนใดตอนหนึ่งของเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับวัยของบุคคลแต่ละคนได้เช่นกัน

อาจกล่าวได้ว่า เพศศึกษาเป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาปัญหาชีวิตเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยเน้นความเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเพศ ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ตลอดจนศีลธรรมจรรยา เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม

บทบาทที่สำคัญของเพศศึกษา (ระวีวรรณ แสงฉาย, 2538: 9)

1. เพศศึกษาจะต้องช่วยให้แต่ละคนเข้าใจและยอมรับหน้าที่ตามเพศของตน ซึ่งกำลังมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมขึ้นอีกใหม่ๆ พยายามหาทางวางตนและปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ของตนอย่างได้ผลและราบรื่น และให้ความยุติธรรมและพึงพอใจแก่ตนเองเพียงพอในความสัมพันธ์กับชายหญิงทุกวัย ทุกหน้าที่ที่อยู่ใกล้ชิดตน การเข้าใจความแตกต่างของแต่ละเพศทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นข้อคิดขั้นลงไปและเป็นที่ยอมรับว่า เพศชายแข็งแรงกว่าเพศหญิง หรือหญิงประณีตกว่าชาย ฯลฯ เมื่อมีความเข้าใจดังนี้แล้ว ย่อมจะปฏิบัติต่อกันได้ถูกต้องและเหมาะสม

2. การเข้าใจความสัมพันธ์อันดีต่อกันฉันท์เพื่อน เช่น ให้เกียรติกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำความอบอุ่นใจ หน้าที่การปฏิบัติต่อกันด้วยความเมตตาปรานี และแต่ละคนไม่ว่าชายหรือหญิงจะต้องมีความรู้สึกรับผิดชอบด้านสังคม (Social Responsibility) และมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือคนอื่นให้เขาได้สามารถและมีโอกาสได้ปรับตัวดีขึ้น

3. เพศศึกษาจะช่วยให้แต่ละคนตระหนักถึงความแตกต่างในลักษณะการนึกคิดและพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งมีอยู่เป็นปกติ (Aware of Differential Sex Pattern) และยอมรับความ

แตกต่างกันและมีความเกี่ยวข้องกันได้อย่างราบรื่น (Accept and Interact Harmoniously) กับผู้ที่มีลักษณะความนึกคิดการกระทำของเขาแตกต่างกับเราโดยปกติ (Sexual Norm)

4. เข้าใจการเลือกคู่ ขอบข่ายแห่งเพศศึกษาตามความหมายนี้ มุ่งที่จะให้มีการใช้ชีวิตสมรสราบรื่น ในข้อนี้อาจแทรกขนบธรรมเนียมประเพณี ศีลธรรม หรือวัฒนธรรมไว้ด้วย

5. เข้าใจถึงการที่จะต้องเตรียมตัวรับผิดชอบต่อครอบครัว มีการคิดถึงอาชีพและการสร้างหลักฐาน ต้องการเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องนับถือ ฯลฯ

6. เข้าใจการเลี้ยงดูบุตร ธิดาให้เติบโตเป็นพลเมืองดี ซึ่งในการนี้จะต้องมีตัวเองเป็นตัวอย่างในการให้ความรักความเข้าใจจากหน่วยย่อยในครอบครัวไปจนถึงสังคม เพราะการอบรมภายในครอบครัวนั้นมีความสำคัญมาก ไม่เพียงแต่กับสมาชิกทุกคนในบ้านเท่านั้น แต่กับชุมชนเกี่ยวกับทางเพศทั้งทางดีและทางชั่วอีกด้วย การครองชีวิตของบุคคลและครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในบ้านควรมีแบบฉบับอย่างไร ถ้าจะส่งเสริมให้แต่ละคนมีการแสดงออกได้อย่างเพียงพอและเหมาะสมตามวัย (Promote Nature and Adequate Expression of Sexuality) นอกจากนี้ จะต้องเข้าใจวางแผนครอบครัวให้เหมาะสมและความเป็นอยู่โดยเฉพะแผนเกี่ยวกับเศรษฐกิจและจำนวนสมาชิกในครอบครัว ปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมได้

นอกจากนี้วันทนีย์ วาสิกะสิน และคณะ (2537: 2) ยังได้กล่าวว่าเพศศึกษาช่วยผู้ศึกษาในเรื่องเหล่านี้

1. เข้าใจหรือสามารถแยกบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเพศได้ถูกต้อง
2. เข้าใจความเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจแต่ละช่วงวัยหรือรู้พัฒนาการของบุคคลทั้งเพศหญิงและเพศชายในแต่ละช่วงวัย
3. รู้ว่าควรมีเพศสัมพันธ์เมื่อใดบ้างจึงจะไม่ใช่ปัญหา
4. รู้ว่าควรเตรียมตัวอย่างไรบ้างหากจะมีคู่ครอง เช่น ความพร้อมทางวุฒิภาวะ อารมณ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การปรับตัวในการใช้ชีวิตคู่ การเตรียมตัวในการวางแผนครอบครัว
5. รู้ว่าควรเตรียมตัวอย่างไรเมื่อมีคู่ครอง เช่น การมีเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสม การปรับตัวเข้าหากัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในครอบครัว รวมทั้งการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน การวางแผนครอบครัวและการวางแผนชีวิตคู่ร่วมกัน

6. ลบเลือนปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติ เช่น รักร่วมเพศ กามวิตถาร หรือจิตเภทต่างๆ เป็นต้น

7. มีทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องเพศ รวมทั้งการใช้ชีวิตคู่ที่มีความสุข เช่น ไม่เข้าใจว่าเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างคู่ชีวิตวัยเป็นเรื่องสกปรก หยาบคายหรือผิดศีลธรรม ไม่กีดกันเด็กๆ เรียนรู้เรื่องเพศศึกษา เพราะบางทีการปกปิดยิ่งจะทำให้เด็กคิดว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องลึกลับ ทำให้เด็กแสวงหาความรู้ด้วยตนเองหรือถามผู้อื่นที่ไม่มีความรู้เรื่องเพศศึกษา ก็จะได้กลายเป็นปัญหาแก่เด็กเหล่านั้นมากขึ้นก็ได้

8. สร้างความสุขในครอบครัว

9. ลดปัญหาทางเพศและปัญหาสังคม

จุดมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษา (วันทนีย์ วาสิกะสินและคณะ, 2537: 6)

1. เพื่อให้มีความรู้พอเพียงในเรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและสรีระของเพศทั้งสองอันมีผลต่อความคิด สติปัญญา อารมณ์และจิตใจ

2. เพื่อช่วยขจัดความกังวลเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนา การปรับตัว และการวางตัวให้เหมาะสมทุกทางในด้านเพศ

3. เพื่อเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น จะเป็นเพศเดียวกันหรือต่างเพศก็ตาม

4. เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของการใช้มนุษยสัมพันธ์ที่ถูกต้องเพื่อการดำรงชีวิตที่ราบรื่นของแต่ละบุคคล ครอบครัวและสังคม

5. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเองอย่างถ่องแท้ในเรื่องความสัมพันธ์ของเขากับเพื่อนมนุษย์ทั้งสองเพศ และช่วยให้มองเห็นและเข้าใจว่าคนนั้นมีหน้าที่ มีพันธะมีความรับผิดชอบต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน มิใช่แก่ตนเองและครอบครัวเท่านั้น

6. เพื่อสร้างความเข้าใจว่า การจะตัดสินใจที่ชอบด้วยเหตุผลนั้น จำเป็นต้องมีหลักทางด้านศีลธรรมร่วมด้วยเสมอ

7. เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างเพียงพอเกี่ยวกับการใช้เพศในทางที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความผิดปกติทางเพศ เพื่อจะได้รู้จักและป้องกันตนเองไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกข่มเหง หรือได้รับอันตรายต่อร่างกาย จิตใจและชื่อเสียง

8. เพื่อให้เกิดความตระหนักว่าการกระทำทางเพศส่วนตัวมีผลกระทบต่อสังคม เช่น การปล่อยทิ้งบุตรไว้ตามยถากรรม การหลอกลวงผู้หญิงไปค้าประเวณี ฯลฯ

9. เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม โดยขจัดสิ่งเลวร้ายต่างๆ ให้หมดไป เช่น การเอาเปรียบทางด้านเพศ การหาประโยชน์จากผู้อื่นในเรื่องเพศ การใช้เพศและกามารมณ์อย่างไม่รับผิดชอบและอสุติธรรม กฎหมายเกี่ยวกับเพศที่ล้ำสมัยและอสุติธรรม

10. เพื่อให้เกิดความเข้าใจและฝึกหัดการคิดนี่จนกลายเป็นความเคยชินพอที่จะช่วยให้แต่ละคนรู้จักใช้ความเป็นเพศหญิง หรือชายของตนมาพัฒนาตนเอง ครอบครัวยุคใหม่ ชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ความสุข ความเจริญในหน้าที่ต่างๆ เป็นครู พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ลูก คู่รัก พลเมืองดี เป็นต้น

แนวคิดหลักในการเรียนรู้เรื่องเพศ โดยสมาคมส่งเสริมการศึกษาและข้อมูลเรื่องเพศแห่งสหรัฐอเมริกา (Sexuality Information and Education Council of the U.S. ; SIECUS) ได้กำหนดแนวทางไว้ 6 หัวข้อ ดังนี้ (นันทิยา ตันศรีเจริญ, 2545: 25-26)

1. พัฒนาการของมนุษย์ (Human Development) เป็นพัฒนาการด้านต่างๆของมนุษย์ที่เติบโตไปอย่างสัมพันธ์กันระหว่างสรีระ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
2. ความสัมพันธ์ (Relationship) การสร้างความสัมพันธ์ที่มีบทบาทสำคัญตลอดช่วงชีวิตของคนเรา อาทิ ความสัมพันธ์ในครอบครัว มิตรภาพ ความรัก การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การแต่งงานและการเป็นพ่อแม่
3. ทักษะส่วนบุคคล (Personal Skills) เป็นการการพัฒนาการใช้ทักษะส่วนบุคคล ตลอดจนความสามารถในการจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ
4. พฤติกรรมทางเพศ (Sexual Behavior) แต่ละบุคคลจะแสดงออกในเรื่องเพศแตกต่างกัน อาทิ เด็กๆมักจะเล่นอวัยวะเพศของตนเอง การละเว้นจากการมีเพศสัมพันธ์ การสำเร็จความใคร่ และการเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ เป็นต้น
5. สุขภาพทางเพศ (Sexual Health) การส่งเสริมสุขภาพทางเพศต้องการข้อมูลและทัศนคติที่จำเป็น เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์จากพฤติกรรมทางเพศ
6. สังคมและวัฒนธรรม (Society and Culture) สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศทางสังคมและวัฒนธรรมมีส่วนในการกำหนดวิธีการเรียนรู้ ตลอดจนการแสดงออกในเรื่องเพศของบุคคล การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะจากสื่อต่างๆ

แนวคิดหลักในการเรียนรู้เรื่องเพศนั้น มีเนื้อหาครอบคลุมทั้งเรื่อง จิตใจ อารมณ์ และการสร้างความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ถือได้ว่า เพศศึกษานั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับชีวิตมนุษย์ทุกเพศทุกวัย หรืออาจเรียกได้ว่าเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย โดยมีจุดประสงค์ให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอันมีผลต่อความคิด อารมณ์ และจิตใจ การปรับตัว การ

วางตัวให้เหมาะสมในด้านเพศ การมีมนุษยสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิต อีกทั้งการสอนเพศศึกษายังช่วยให้วัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและช่วยป้องกันปัญหาต่างๆที่จะเกิดขึ้นในสังคมในอนาคตอีกด้วย

ทฤษฎีการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ (Computer – Mediated Communication)

ความต่างของการสื่อสารผ่านทางคอมพิวเตอร์ เพื่อ CMC กับสื่อรุ่นก่อนที่สำคัญคือ ความต่างในแง่ท่าทีของการกระทำต่อสื่อ CMC เป็นสื่อประเภทที่จะใช้เมื่อไหร่ก็ได้ (transient) ไม่ติดเงื่อนไขเรื่องเวลาในการเสนอเนื้อหาเหมือนสื่ออื่น ๆ CMC กระจายตัวเองอยู่ทั่วไป (widely distributed) CMC มีความหลากหลายในแง่เส้นทางหรือช่องทาง (multi-model) และ CMC ให้อิโกลาสกับผู้ใช้สื่อในการกระทำการใด ๆ กับเนื้อหาสารก็ยอมได้ (manipulation of content) (Lindlof, T. และ Shatzer, M., 1998)

ลักษณะสำคัญอีกประการของ CMC คือ ความเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะสากล (universal medium) ในตัวของมันเอง กล่าวคือ มีศักยภาพเหมือนกับเครื่องรับและลำเลียงข่าวสาร (information processing machine) ฉะนั้นคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ในฐานะที่เป็นอุปกรณ์การสื่อสารอย่างหนึ่ง จึงสามารถที่จะจัดการ (transformations) กับข้อมูลข่าวสารที่ถูกสื่อสารอย่างเป็นสากล คือที่ใดก็ได้ ด้วยความเป็นสากลของมัน คือ ทำได้เหมือนเครื่องรับ/ลำเลียงข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ

กระบวนการในการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer Mediated Communication : CMC) ผู้ส่งสารจะทำการเข้ารหัสสาร (Encoding) ในรูปของข้อความ (Text) ส่งผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ส่งสารไปยังคอมพิวเตอร์ของผู้รับสาร ซึ่งในยุคแรกเริ่มการสื่อสารทางคอมพิวเตอร์จะเป็นการสื่อสารกันด้วยข้อความ (Text) โดยปราศจากภาพ เสียง หรือภาพเคลื่อนไหวอย่างในปัจจุบัน จากจุดนี้เมื่อ เวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web) ได้ถูกคิดค้นขึ้นทำให้สามารถใช้คอมพิวเตอร์เครือข่ายในการสื่อสารได้ทั้งข้อความ ภาพ เสียง แม้แต่ภาพเคลื่อนไหวและพัฒนาไปสู่ความเป็นปฏิสัมพันธ์ โดยการใช้กระบวนการสื่อสารในลักษณะโต้ตอบระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์

Rogers ได้นิยามเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ (new communication technologies) หรือสื่อใหม่ (new media) ที่แตกต่างไปจากนิยามเดิมว่าเป็นเทคโนโลยีหรือสื่อที่เอื้ออำนวยให้เกิด “การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารบนฐานของคนจำนวนมากไปสู่คนจำนวนมาก (many-to-many basis) ผ่านระบบการสื่อสารที่มีคอมพิวเตอร์เป็นศูนย์กลาง (computer-based communication systems)”

“เทคโนโลยี” เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ผลสะท้อนต่อสังคมในวงกว้าง รวมทั้งส่งผลต่อความสนใจในวงวิชาการที่มีต่อสื่อใหม่ซึ่งกำเนิดจากเทคโนโลยีใหม่ จึงเกิดเป็นสาขาการศึกษา “new media” ที่มี “CMC” เป็นศูนย์กลางของการศึกษา ผลจากการศึกษาและถกเถียงของนักวิชาการต่อเรื่องดังกล่าวสามารถอธิบายได้ 2 แนวทาง คือ แนวทางแรก เสนอผลต่อสังคมและคนในสังคม โดยเน้นตัวคอมพิวเตอร์ในฐานะที่เป็นอุปกรณ์การถ่ายทอดลำเลียงข้อมูล เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดผลและแนวทางที่สองคือ ผลของ CMC ที่ทำให้เกิดชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะที่มีประเด็นแอบแฝงภายในมากมายที่น่าศึกษาถึง

อินเทอร์เน็ตเป็นนวัตกรรมทางการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่งที่มีมนุษย์สามารถใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับผู้รับสาร รวมทั้งการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ แทบทุกมุมโลก เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกันได้ทั่วโลก สามารถกระจายข่าวสารได้อย่างกว้างไกลและรวดเร็ว

รูปแบบการใช้งานอินเทอร์เน็ตสามารถรวบรวมได้ ดังนี้

1. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail) หรือที่เรียกสั้นๆว่า อีเมล (E-Mail) เป็นการรับส่งข้อความในรูปแบบของจดหมายโดยมีขั้นตอนการใช้งานอย่างง่าย ๆ ผู้ใช้งานสามารถส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้ใช้งานที่อยู่ในเครือข่ายอื่นที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตได้ทั่วโลกในการส่งอีเมลจำเป็นต้องขอมีรหัสผ่านในการเข้าใช้อินเทอร์เน็ต (Account) ก่อนจึงจะสามารถใช้บริการได้ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์สามารถส่งผ่านระบบอินเทอร์เน็ตไปได้ทั่วโลกอย่างรวดเร็ว และเป็นการช่วยในการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันในเรื่องที่สนใจต่างๆได้อีกด้วย
2. การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล (File Transfer Protocol หรือ FTP) เป็นบริการอย่างหนึ่งในอินเทอร์เน็ตที่ช่วยให้ผู้ใช้ถ่ายโอนแฟ้มโปรแกรมต่างๆในอินเทอร์เน็ตตามต้องการ ในทางกลับกัน ยังสามารถส่งไฟล์ออกไปยังเครื่องที่ต้องการได้อีกด้วย

3. การใช้เครื่องระยะไกล (Telnet) เป็นการขอใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในระบบเครือข่ายที่ไม่ได้ตั้งอยู่ ณ ที่นั้น ผู้ใช้สามารถใช้คำสั่งเพื่อขอติดต่อไปยังเครื่องที่ต้องการที่มีความสามารถสูงหรือแตกต่างจากเครื่องที่กำลังใช้งานอยู่ และใช้บริการเสมือนว่าขณะนั้นได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ดังกล่าวได้อย่างง่ายดาย
4. ข้อมูลข่าวสารบนเครือข่าย (Newsgroups) เป็นบริการอย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะเป็นแหล่งรวมข่าวสารทุกชนิดทั่วโลกที่สามารถอ่านข้อความในหัวข้อที่สนใจและฝากข้อความที่ต้องการให้ผู้อื่นอ่านได้ โดยข้อมูลข่าวสารบนเครือข่ายจะแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ที่เรียกว่า นิวส์กรุ๊ป (Newsgroups) ซึ่งจะมีเรื่องที่สนใจของแต่ละกลุ่มแตกต่างกันออกไป
5. การสนทนาออนไลน์ (On-line Conversation) เป็นการให้บริการในลักษณะของการสนทนา แต่แทนที่จะเป็นการพูดคุยกันด้วยวาจาก็จะเปลี่ยนเป็นการพูดคุยโดยการคีย์ตัวอักษรผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ การใช้บริการนี้แตกต่างจากการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ คือ ในขณะที่พูดคุยกัน คู่สนทนาทั้งสองฝ่ายจะต้องใช้คอมพิวเตอร์พร้อมๆ กัน จึงจะสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ การสนทนา
6. การใช้คอมพิวเตอร์พร้อมๆ กันเพื่อสนทนาโต้ตอบกันได้ทันที ซึ่งบริการที่นิยมใช้เรียกกันว่า Talk ซึ่งเป็นการสนทนาระหว่างบุคคลสองคน หรือหากสนทนาเป็นกลุ่มก็สามารถทำได้ โดยใช้โปรแกรมที่เรียกว่า Internet Relay Chat หรือ IRC นอกจากนั้นยังมีการสนทนาออนไลน์คล้ายกับการโทรศัพท์ผ่านอินเทอร์เน็ตได้โดยตรง ที่เรียกว่า อินเทอร์เน็ตโฟน (Internet Phone) โดยผู้ใช้จะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มตามระยะเวลาที่ติดต่อ
7. บริการการค้นหาข้อมูลต่างๆ ที่เรียกว่า โกเฟอร์ (Gopher) เป็นบริการที่อำนวยความสะดวกให้สมาชิกสามารถติดต่อกับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ซึ่งจะมีการหมวดหมู่ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ง่ายต่อการค้นหา เช่นการเข้าไปสืบค้นหาหนังสือตามห้องสมุดต่างๆ ทั่วโลกที่เปิดให้บริการแก่ผู้เป็นสมาชิกในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโฟน
8. บริการเวิลด์ ไรด์ เว็บ (World Wide Web) เป็นบริการค้นหาข้อมูลสารสนเทศที่ได้ทั้งในรูปแบบข้อความ เสียง ภาพ หรือแม้กระทั่งภาพเคลื่อนไหวต่างๆ ที่มีสีสันสวยงาม เว็บเป็นบริการที่นิยมอย่างรวดเร็วในปัจจุบันเพราะใช้งานง่ายและสะดวก สื่อมวลชนที่ให้ความสำคัญบันเทิงไม่ว่าจะเป็น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารและภาพยนตร์ ก็สามารถสร้างแหล่งข้อมูลที่ต้องการ หรือที่เรียกว่า โฮมเพจ (Homepage) หรือ เว็บเพจ (Web Page) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังผู้ที่สนใจทั้งในประเทศและต่างประเทศได้นับว่าเป็นช่องทางสื่อสารอย่างหนึ่งซึ่งผู้ต้องการแสวงหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ สามารถใช้เป็นแหล่งสารสนเทศได้เป็นอย่างดี นอกจากข้อมูลข่าวสารด้านบันเทิงแล้ว เว็บยังเป็น

แหล่งข้อมูลมหาศาลที่ผู้ต้องการทำการศึกษาระดับสูงสามารถติดต่อสื่อสารและสืบค้นทางวิชาการสารสนเทศทางวิชาการได้อีกด้วย

จุดเด่นของสื่ออินเทอร์เน็ตในการสื่อสารได้แก่

1. ทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลกับบุคคล ที่อยู่ในเครือข่ายเดียวกันหรือนอกเครือข่ายที่ห่างไกลมีความสะดวกและคล่องตัวมากขึ้น และประหยัดเวลามากขึ้นด้วย
2. เป็นแหล่งความรู้อันยิ่งใหญ่ เนื่องจากมีข้อมูลข่าวสาร ผลงานการวิจัย และโปรแกรมที่เป็นประโยชน์มากมายหมุนเวียนอยู่ในเครือข่าย เพื่อให้ผู้สนใจสามารถอ่านและศึกษาได้จากทั่วโลก
3. เป็นช่องทางในการกระจายความรู้จากแหล่งหนึ่งไปสู่อีกแหล่งหนึ่ง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันได้ในเวลาอันรวดเร็ว
4. ในการติดต่อกัน ข้อมูลจากบุคคลหนึ่งจะส่งไปถึงบุคคลหนึ่งได้อย่างแน่นอน เนื่องจากในระบบจะมีการตรวจสอบ การส่งข้อมูลซึ่งหากส่งไปไม่ถึงมือผู้รับ ก็จะมีข้อความเพื่อเตือนให้ผู้ส่งทราบ
5. ช่วยลดค่าใช้จ่ายต่างๆเกี่ยวกับเอกสารลงได้มาก

ในปัจจุบัน เครือข่ายอินเทอร์เน็ตจัดได้ว่าเป็นทั้งเครื่องมือในการสื่อสาร และเป็นทั้งอุปกรณ์ในการจัดเก็บข้อมูลในตัว ข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ตไม่เป็นการนำเสนออย่างตรงไปตรงมา (Nonlinear Text) อย่างรูปแบบการนำเสนอของนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ ซึ่งเรามักจะอ่านจากบนลงล่าง จากหน้าแรกไปหน้าสุดท้าย แต่อินเทอร์เน็ตสามารถค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเอกสารที่เกี่ยวข้องได้โดยไม่จำกัดรูปแบบ ข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ตที่เป็น Multimedia จะช่วยสร้างบรรยากาศในการรวมตัวกันขององค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ เสียงจากวิทยุ ภาพจากโทรทัศน์ ข้อความจากนิตยสารและหนังสือพิมพ์ ภาพจากคอมพิวเตอร์ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถเลือกเดินทางเชื่อมต่อไปยังแหล่งข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ (Link) ตามความปรารถนา หรือค้นหาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ (Search) ตามความสนใจ แต่ในขณะเดียวกันการแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตก็มีข้อจำกัดปัญหาอุปสรรค (Noise) คือ ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่มากมายในอินเทอร์เน็ตขาดผู้กรองสาร ทำให้ผู้แสวงหาข้อมูลข่าวสารไม่สามารถเลือกเปิดรับข่าวสารที่ตนต้องการอย่างแท้จริงได้ นอกจากนี้ ความคับคั่งของข้อมูลข่าวสารเป็นเหตุให้สื่อได้รับความสนใจน้อยลง จนทำให้มีการกำหนดประสิทธิภาพความสนใจท่ามกลางแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มากเกินไปจนทำให้มีความจำเป็น

ความสัมพันธ์จากการสื่อสารในเบื้องต้นไม่ได้เกิดขึ้นระหว่างผู้ส่งและผู้รับสารแต่เกิดขึ้นจากสภาพบรรยากาศการสื่อสารผ่านตัวกลาง (Computer Mediated Environment) ซึ่งผู้ส่งสารและผู้รับสารมีปฏิสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ ผู้รับสารอาจกลายเป็นผู้ส่งสารได้อันเนื่องมาจากปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ในมุมมองนี้ข้อมูลข่าวสารไม่ได้เป็นการส่งผ่านจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารเท่านั้น แต่เป็นการส่งผ่านตัวกลางในการสื่อสารซึ่งเป็นตัวทำให้เกิดกระบวนการในการสื่อสารที่แท้จริง เมื่อเกิดปฏิสัมพันธ์ขึ้นในการสื่อสารผ่านตัวกลาง ผู้สื่อสารจะรับรู้บรรยากาศการสื่อสารสองแบบคือ บรรยากาศทางกายภาพที่ผู้สื่อสารนำเสนอออกไปและบรรยากาศในการสื่อสารผ่านตัวคอมพิวเตอร์

ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้ (User) สามารถที่จะควบคุมข้อมูลข่าวสารที่ต้องการเปิดรับหรือเลือกปฏิเสธข้อมูลข่าวสารที่เห็นว่าไม่น่าสนใจได้อย่างสะดวก นอกจากนั้น บรรยากาศการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ด้วยตนเองและกระบวนการเรียกและค้นหาข้อมูลข่าวสารแบบ Non-Linear ทำให้ไม่มีขีดจำกัดในการเลือกเปิดรับข่าวสาร รวมทั้งสามารถควบคุมข้อมูลข่าวสารที่ต้องการเปิดรับได้มากกว่าสิ่งอื่น ๆ ในปัจจุบัน ผู้รับสารจะแสวงหาข้อมูลข่าวสารตามความพอใจของตน (Information on Demand) เมื่อผู้รับสารมีความสนใจเป็นพิเศษต่อข้อมูลข่าวสารก็จะมีปฏิสัมพันธ์ (Interact) เพื่อติดต่อกับผู้ส่งสารเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมหรือแสดงความคิดเห็นโดยการใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) ได้อีกด้วย

ฮอฟฟ์แมนและโนวาก (Donna L. Hoffman and Thomas P. Novak, 1995) พบว่าอินเทอร์เน็ตมีคุณลักษณะของการสื่อสารแบบการแสวงหาข้อมูลตามความสนใจของผู้ใช้ (Information Pull) ซึ่งต่างจากสื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ ที่เป็นการสื่อสารแบบผลักดันข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน (Information Push) ซึ่งทำให้การบริโภคข้อมูลข่าวสารของสื่อทั้ง 2 ประเภทมีความแตกต่างกัน เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่ถูกควบคุมโดยผู้ใช่มากกว่าจะเป็นสื่อที่ถูกควบคุมโดยผู้ส่งสาร การควบคุมกระบวนการสื่อสารที่เปลี่ยนจากผู้ส่งสารไปเป็นผู้รับสารนั้นมีแนวโน้มที่สื่อจะแยกย่อยมากขึ้น (Fragmentation) มีความหมายหลากหลาย (Diversity) และมีลักษณะแตกต่างกันมากขึ้น (Heterogenization)

กระบวนการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต

ฮอฟฟ์แมน (Donnal L. Hoffman, Thomas P. Novak and Patrali Chatterjee, 1995) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง “Commercial Scenarios for the Web : Opportunites and Challenges” ว่า โดยธรรมชาติของอินเทอร์เน็ตนั้นสามารถกล่าวได้ว่าเป็นสื่อที่มีลักษณะหลายโฉมหน้า (Multifaced) เนื่องจากมีความผสมผสานกันระหว่างการเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal) และการเป็นช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass Communication)

รูปแบบของการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตนั้น มีด้วยกันหลายระดับ ตั้งแต่กว้างที่สุด เช่น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในลักษณะของเว็บเพจ (Web Pages) โดยองค์กรข่าวระดับโลก เช่น CNN ไปจนถึงการสื่อสารระดับบุคคล เช่น การสนทนาในกลุ่มข่าว Usenet (Usenet News) ในประเด็นที่มีความสนใจร่วมกัน รวมทั้งการสื่อสารผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างกลุ่มเพื่อนฝูงซึ่งกระบวนการสื่อสารบนระบบอินเทอร์เน็ตนั้น สามารถจำแนกได้เป็น 4 แบบด้วยกันคือ (Morris ,1996: 21-23)

1. การสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคลไม่พร้อมกัน (One - to - one – Asynchronous Communication) ตัวอย่างของการสื่อสารประเภทนี้ได้แก่ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail)
2. การสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคลแบบไม่พร้อมกัน (Many-to-many Asynchronous Communication) ตัวอย่างของการสื่อสารประเภทนี้ได้แก่ Usenet, Electronic Bulletin Boards และ List Serve ซึ่งผู้รับสารต้องลงชื่อก่อนที่จะเข้าสู่ในระบบ
3. การสื่อสารแบบพร้อมกัน (Synchronous Communication) ทั้งในแบบ One-to-one ไปจนถึง One-to-many โดยสามารถคุยกันได้หลายหัวข้อที่ต้องการ ตัวอย่างของการสื่อสารประเภทนี้ได้แก่ Internet Relay Chat
4. การสื่อสารแบบไม่พร้อมกันระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร (Asynchronous Communication) ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมีลักษณะที่ผู้รับสารต้องการที่จะค้นหา Site เพื่อที่จะเข้าไปดูข้อมูลข่าวสารซึ่งอาจจะเป็นการสื่อสารแบบ Many-to-one, One-to-one หรือ One-to-many ตัวอย่างการสื่อสารแบบนี้ ได้แก่ Web site, Gopher และ FTP sites

เนื่องจากมีลักษณะของการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ในการสื่อสารบนระบบนี้ ผู้ส่งสารสามารถที่จะกลับกลายมาเป็นผู้รับสารได้ ในขณะที่เดียวกันผู้รับสารก็สามารถที่จะเป็นผู้ส่งสารได้เช่นกัน

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ (Uses and Gratifications Theory)

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ (Uses and Gratifications Theory) เป็นการศึกษาการใช้ประโยชน์จากเนื้อหาของสื่อของผู้รับสารเพื่อให้ได้มาซึ่งความพึงพอใจหรือเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตน ศึกษาการใช้สื่อของผู้รับสาร รูปแบบความพึงพอใจที่ได้รับจากการเปิดรับสื่อและเนื้อหาที่เลือกเปิดรับ และรวมถึงลักษณะของความต้องการและแรงจูงใจที่เป็นตัวผลักดันให้เกิดพฤติกรรมกรรมการบริโภคสื่อ

Katz, Blumler และ Gurevitch (1974) ได้กล่าวว่า แนวคิดนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การใช้สื่อเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจและมีเป้าหมายที่แน่นอน ผู้รับสารเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะเปิดรับสื่อหรือเนื้อหาใดบ้าง การที่ผู้รับสารใช้สื่อก็เนื่องมาจากการที่ผู้รับสารมีการเปลี่ยนแปลงสถานะทางจิตภายใน หรือถูกระทบจากสภาพสังคมภายนอกให้เกิดมีความต้องการ และแรงจูงใจในการใช้สื่อเพื่อเป้าหมายประการใดประการหนึ่ง ซึ่งต้องการตอบสนองในรูปของความพึงพอใจที่จะได้กับมาจากการใช้สื่อ โดยผู้รับสารจะเป็นผู้เลือกที่จะเปิดรับสื่อที่สามารถตอบสนองความต้องการและแรงจูงใจเพื่อนำไปสู่ความพึงพอใจในที่สุด ทั้งนี้จะแสดงออกมาในลักษณะของรูปแบบและพฤติกรรมกรรมการใช้สื่อ หรือกล่าวอีกนัยว่าแนวคิดการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อเป็นความสัมพันธ์เกี่ยวของกันระหว่างตัวบุคคลกับแรงจูงใจของบุคคล ที่ถูกถ่ายทอดออกมาผ่านทางพฤติกรรมกรรมการใช้สื่อที่ผู้รับสารแสดงออกมาภายนอกนั่นเอง เช่น คนเปิดรับรายการตลกเพื่อต้องการการผ่อนคลาย

แนวคิดการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อจากหลาย ๆ นักวิชาการ สามารถสรุปลักษณะของแนวคิดนี้ได้ ดังนี้ (Katz et al., 1974)

1. ผู้รับสารเป็นผู้กระทำแสวงหาสื่อที่จะให้เกิดความพึงพอใจเพื่อสนองต่อความต้องการที่มีอยู่ของแต่ละคน เป็นการค้นหาเหตุผลที่ทำให้คนแสวงหาการเปิดรับสื่อ
2. ผู้รับสารใช้สื่อเพื่อที่จะเติมเต็มความคาดหวัง หรือความพึงพอใจที่จะแสวงหาจากสื่อ
3. ผู้รับสารมีอิสระในการเลือกใช้สื่อและเนื้อหาของสื่อที่สามารถสร้างความพึงพอใจจากการใช้สื่อเพื่อสนองต่อความต้องการและแรงจูงใจ

4. ผู้รับสารแสดงความต้องการหรือแรงจูงใจในการใช้สื่อภายในตนเองผ่านออกมาทางพฤติกรรมการใช้สื่อ
5. การศึกษาเพื่อทราบถึงแรงจูงใจและความพึงพอใจของการใช้สื่อทำให้สามารถเข้าใจถึงแนวโน้มของพฤติกรรม ลักษณะของสื่อและเนื้อหาที่จะเปิดรับจากสื่อได้ดียิ่งขึ้น

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมองว่า ผู้บริโภคไม่ได้เป็นเพียงผู้รับเอาอิทธิพลจากสื่อมวลชนเท่านั้น แต่มีบทบาทมากขึ้นไปกว่านั้น ผู้บริโภคเป็นผู้เลือกใช้สื่อประเภทต่างๆ และเลือกรับเนื้อหาสารเพื่อตอบสนองความต้องการของตน แนวคิดนี้เชื่อถือว่าในการสื่อสารนั้น ผู้บริโภคคือตัวจักรสำคัญที่จะตัดสินใจโดยอาศัยพื้นฐานความต้องการของตนเองเป็นหลัก เป็นการตอบคำถามในมุมมองของปัจเจกชนว่าแต่ละคนใช้สื่อเพื่อทำหน้าที่อะไร

แนวคิดนี้เป็นการมองรูปแบบการบริโภคสื่อของผู้บริโภคในฐานะการกระทำที่มีความตั้งใจและการเป็นผู้รับสารเชิงรุก (Active) ในกระบวนการสื่อสารซึ่งมองว่าผู้รับสารเป็นศูนย์กลางของการสื่อสาร มากกว่าจะเป็นรูปแบบเชิงรับ (Passive) อีกทั้งผู้บริโภคแต่ละคนมีอิสระสามารถที่จะเลือกใช้สื่อและเนื้อหาของสารตามที่ตนเองต้องการจะเปิดรับ อันเป็นผลมาจากความสนใจส่วนตัว ลักษณะนิสัย แรงจูงใจในการใช้สื่อ และความต้องการความพึงพอใจที่แต่ละคนมีความหลากหลายในตัวเอง

การศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อในช่วงแรกมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาว่า ทำไมประชาชนจึงใช้สื่อ แรงจูงใจรูปแบบใดที่ผลักดันให้มีการบริโภคสื่อ ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการใช้สื่อแตกต่างกันอย่างไร และความพึงพอใจแบบไหนที่ผู้บริโภคค้นหาจากสื่อและเนื้อหาที่ได้เลือกเปิดรับ Lasswell (1948,อ้างถึงใน Rayburn, 1996) ทำการค้นคว้าทำไมประชาชนถึงให้ความสนใจกับสื่อในมุมมองที่ว่าประชาชนเห็นว่าสื่อมีหน้าที่อย่างไร โดยได้อธิบายถึงหน้าที่ของสื่อที่มีต่อประชาชน อันได้แก่ หน้าที่การให้ข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นภายในสังคม การรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม และการถ่ายทอดความรู้ และการเรียนรู้ทางสังคม ต่อมางานวิจัยช่วงปี 1970 เปลี่ยนไปเน้นศึกษาที่รูปแบบของความพึงพอใจจากการใช้สื่อ โครงสร้างของการใช้สื่อที่สัมพันธ์กับลักษณะของแต่ละบุคคล รวมถึงทัศนคติและพฤติกรรมการใช้สื่อของผู้บริโภค ซึ่งเป็นการอธิบายรูปแบบการบริโภคสื่อของแต่ละคน และบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สื่อ ความพึงพอใจและผลกระทบที่เกิดขึ้น

Katz, Gurevitch และ Haas (1973) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ โดยศึกษาข้อมูลที่เก็บจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศอิสราเอล งานวิจัยชิ้นนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยขั้นพื้นฐาน และเป็นความพยายามที่จะประดิษฐ์เครื่องมือในการวัดมากกว่าจะเป็นการศึกษาเพื่อพิสูจน์สมมติฐานใด ๆ เนื่องจากเป็นงานวิจัยชิ้นแรกที่มีลักษณะที่เป็นการวิจัยการใช้ประโยชน์จากสื่อและความพึงพอใจ และได้รับการยอมรับว่าเป็นต้นแบบของงานวิจัยการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อของผู้รับสารในระยะต่อมา ในงานวิจัยชิ้นนี้ เขาได้สร้างมาตรวัดความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมมนุษย์ขึ้น โดยเป็นการวัดระดับของการตระหนักในความสำคัญของความต้องการแต่ละอย่างของบุคคล

นอกจากนี้ Katz et al. (1974) ได้สรุปแบบแผนของการศึกษาแนวคิดนี้ โดยอธิบายว่าการศึกษาคำใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อเป็นการศึกษาเกี่ยวกับ (1) สภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพจิตใจที่มีผลต่อ (2) ความต้องการของบุคคล ซึ่งนำไปสู่ (3) การคาดคะเนเกี่ยวกับ (4) สื่อและที่มาของสาร ซึ่งการคาดคะเนนี้นำไปสู่ (5) ความแตกต่างในการใช้สื่อ และพฤติกรรมกาเปิดรับของแต่ละบุคคล ยังให้เกิด (6) ความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อ และ (7) ผลอื่น ๆ ที่บางครั้งมิได้เกิดจากการใช้สื่อก็จะต่างกันไปด้วย อธิบายด้วยแบบจำลองนี้

ภาพที่ 2.1 กระบวนการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อสนองความพึงพอใจ

(Uses and Gratifications Model)

ที่มา : Katz, Blumler, and Gurevitch (1974). อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ. (2543).
สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า
 307.

แบบจำลองนี้ อธิบายสภาวะของสังคมและสภาพจิตใจที่แตกต่างกัน ก่อให้ผู้บริโภคมีความต้องการการใช้สื่อที่แตกต่างกันไป ความต้องการการใช้สื่อที่แตกต่างกันนี้ทำให้แต่ละคนคาดคะเนว่าสื่อแต่ละประเภทจะตอบสนองของความพึงพอใจได้ต่างกันออกไปด้วย ดังนั้นลักษณะการใช้สื่อของผู้บริโภคที่มีความต้องการไม่เหมือนกันจะแตกต่างกันไป ขั้นสุดท้ายคือเมื่อผู้บริโภคมีความต้องการและพฤติกรรมการใช้สื่อที่ต่างกัน ความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อก็จะแตกต่างกันออกไปด้วย

คำอธิบายเกี่ยวกับแบบจำลองอาจยกตัวอย่างให้เห็นในกรณีที่ผู้บริโภคมีความต้องการตามสภาวะทางสังคมและจิตใจ เช่น ต้องการเป็นคนที่ยอมรับ ทันสมัย หรือเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น อาจมีความคาดหวังว่า การบริโภคข่าวสารจากสื่อจะช่วยสนองความต้องการได้ จึงมีการเลือกเปิดรับรายการต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับความพอใจตามที่ต้องการ คือเป็นคนรอบรู้ ทันสมัย ขณะเดียวกันผลจากการบริโภคสื่อทุกวันก็อาจให้ผลอื่น ๆ ตามมา เช่น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือเปลี่ยนพฤติกรรมบางอย่าง (พีระ จิระโสภณ, 2532)

นอกจากนี้ Rosengren (1985) ยังได้พัฒนาการศึกษาตามแนวคิดของ Katz พบว่า ความต้องการทางร่างกายและจิตใจของมนุษย์ก่อให้เกิดแรงจูงใจและเกิดพฤติกรรมตามมา ได้สร้างแบบจำลองที่นำเอาองค์ประกอบแต่ละตัวในทฤษฎีมาแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งได้รายละเอียดเพิ่มมากขึ้นและมีความซับซ้อนมากกว่า องค์ประกอบที่ระบุไว้มีดังนี้ (1) ความต้องการพื้นฐานทางชีวิตและจิตวิทยาของมนุษย์ (2) บุคลิกและลักษณะทางสังคมของแต่ละบุคคล (3) โครงสร้างทางสังคม (4) การรู้สึกถึงปัญหาของแต่ละบุคคล (5) การรับรู้ถึงการแก้ปัญหา (6) แรงจูงใจในการแก้ปัญหา หรือการค้นหาความพึงพอใจ (7) การบริโภคสื่อ (8) พฤติกรรมสื่อสารอื่น ๆ (9) รูปแบบของความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจ (10) ผลกระทบบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคล (11) ผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคม

แนวคิดของเขานิยามขยายความได้ว่า ความต้องการพื้นฐานในชีวิตและจิตใจของมนุษย์เกิดขึ้นจากบุคลิกภาพและลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล เมื่อเกิดปัญหาขึ้น บุคคลจะพยายามหาหนทางแก้ปัญหาซึ่งอาจจะทำให้เกิดแรงจูงใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งแต่ละบุคคลก็จะมีแรงจูงใจ

ในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน และในการใช้สื่อเพื่อแก้ปัญหาจะมีทั้งสื่อที่สามารถตอบสนองและไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ บุคคลแต่ละคนจึงพฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากสื่อที่มีความแตกต่างกันออกไป เพื่อเลือกสื่อที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเอง

Palmgreen (1979) ได้สรุปว่าเท่าที่ผ่านมามีนักวิชาการได้ทำการศึกษาแนวความคิดการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อเป็น 6 แนวทาง คือ (1) สภาพสังคมและจิตวิทยาที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ (2) ความคาดหวังที่มีต่อการใช้สื่อ และความพึงพอใจ (3) กิจกรรมของผู้รับสาร (4) ความพึงพอใจที่แสวงหาจากสื่อ และความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อ (5) ความพึงพอใจและการบริโภคสื่อ และ (6) ความพึงพอใจและผลกระทบของสื่อ

นอกจากนี้ แมคคอมส์ และเบคเคอร์ (McCombs and Becker, 1979 : 51-52) ได้กล่าวไว้ในเรื่องการใช้สื่อตามความพอใจ และความต้องการว่า บุคคลใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความต้องการ ดังต่อไปนี้

1. ต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการสังเกตการณ์ และติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ จากสื่อมวลชน เพื่อให้รู้ทันต่อเหตุการณ์ ให้ทันสมัย และรู้ว่าอะไรมีความสำคัญพอที่จะเรียนรู้
2. ต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การรับสื่อมวลชน ทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะ หรือเหตุการณ์รอบ ๆ ตัว
3. ความต้องการข้อมูลเพื่อพูดคุย หรือ สนทนา (Discussions) โดยการรับสื่อมวลชน ทำให้บุคคลมีข้อมูลที่น่าไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่น
4. ความต้องการมีส่วนร่วม (Participating) ในเหตุการณ์และความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว
5. ความต้องการเสริมความคิดเห็น หรือการสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว (Reinforcement)
6. ความต้องการความบันเทิง (Relaxing and Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลิน และผ่อนคลายอารมณ์

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ ที่น่าสนใจอีกชิ้นหนึ่งคือ งานของเวนเนอร์ (Wenner, 1982) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับความพึงพอใจในการบริโภคข่าวสาร (News Gratifications) โดยเฉพาะเวนเนอร์ (Wenner) ได้รวบรวมผลงานวิจัยที่มีผู้ทำไว้มากมาย

แล้วสร้างออกมาเป็นแผนที่แสดงความพึงพอใจในการบริโภคข่าวสาร (Media News Gratification Map) สรุปได้ว่า เวนเนอร์ (Wenner) แบ่งความพึงพอใจออกเป็นกลุ่ม คือ

1. การใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ทางด้านข้อมูล (Orientation Gratification) ใช้เพื่ออ้างอิงเพื่อเป็นแรงเสริมย้ำในความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคม รูปแบบของความต้องการที่แสดงออก ได้แก่ การติดตามข่าว (Surveillance) การได้มาซึ่งข้อมูล เพื่อช่วยในการตัดสินใจ (Decisional Utility) หรือเพื่อช่วยในการละคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Vote Guidance)

2. เป็นการใช้อخبارเพื่อเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับสังคม (Social Gratification) ซึ่งรับรู้จากข่าวสาร เข้ากับเครือข่ายส่วนบุคคลของปัจเจกบุคคล เช่น การนำข้อมูลไปใช้ในการสนทนากับผู้อื่นเพื่อการชักจูงใจ เป็นต้น

3. กระบวนการใช้ประโยชน์จากข่าวสารเพื่อดำรงเอกลักษณ์ของบุคคล (Para-Social Gratifications) เพื่อการอ้างอิงผ่านตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อ หรือปรากฏการณ์ในเนื้อหาของสื่อ เช่น การยึดถือ หรือความชื่นชมผู้อ่านข่าวเป็นแบบอย่างในทางพฤติกรรม

4. กระบวนการใช้อخبارเพื่อประโยชน์ในการลดหรือผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ (Para-Orientalional Gratifications) เพื่อปกป้องตนเอง เช่น เป็นการใช้เวลาให้หมดไปเพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนาน หรือหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ไม่พึงพอใจอย่างอื่น เป็นต้น

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ Sex Must Say นั้นมีการใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ในด้านใดบ้าง อีกทั้งมีความพึงพอใจต่อการนำเสนอเรื่องเพศศึกษาของเว็บไซต์ "Sex Must Say" มากน้อยเพียงใด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ชูศักดิ์ รองสวัสดิ์ (2537) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ รูปแบบ เนื้อหาของรายการมองต่างมุม กับทัศนคติ ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการมองต่างมุมของสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 เพื่อทราบทัศนคติ ความเชื่อถือ และความพึงพอใจ และการนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ของประชาชนผู้เข้าชมรายการมองต่างมุม พบว่า คุณลักษณะของประชากรไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าชมรายการมองต่างมุม ยกเว้น เพศและอาชีพ จะมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติในทางบวก และต่อการเข้าร่วมรายการมองต่างมุม นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สนใจเข้าร่วมรายการ จะนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน และนำไปขยายผลทำให้ความนิยมและความสนใจของผู้ชมนั้นมีมากขึ้นตามลำดับ

วิยดา เกียวกุล (2537) ศึกษาเรื่อง “การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการข่าวทางโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร” พบว่า ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับรายการข่าวโทรทัศน์ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน การเปิดรับรายการข่าวโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

ชิตชนก อุทัยกร (2539) ศึกษาเรื่อง “การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของกลุ่มวานิชชนนากรต่อข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ของสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือแห่งประเทศไทย (บริษัท ไทยเรตติ้ง แอนด์ อินฟอร์เมชั่นเซอร์วิส จำกัด)” พบว่า ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับสื่อไม่แตกต่างกัน แต่จะมีการใช้ประโยชน์จากข่าวสารแตกต่างกัน

ปัทมาวดี หล่อวิจิตร (2539) ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจรายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมือง” พบว่า ลักษณะทางประชากรไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากรายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมืองของผู้ชมรายการ แต่สามารถกำหนดทิศทางการความพึงพอใจได้ โดยตัวแปรการศึกษาและรายได้เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ชมรายการ ส่วนพฤติกรรมกรเปิดรับชมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในด้านรูปแบบ เนื้อหา และระยะเวลาในการออกอากาศ

ชลพรรษ์ รัมภ์สัทยา (2539) ศึกษาเรื่อง “การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับข้อความข่าวผ่านสื่อเพจเจอร์ (วิทยุติดตามตัว)” พบว่า ความต้องการในการเลือกใช้สื่อเพจเจอร์เพื่อเปิดรับข่าวมีเหตุผลที่เกิดขึ้นจากสภาวะทางจิตใจของผู้ใช้และสังคม ซึ่งต่อมาผู้ใช้ก็จะใช้ประโยชน์จากข่าวระดับมากน้อยต่างกันไปและได้รับความพึงพอใจต่อข่าวตามคุณลักษณะของข่าวที่มีต่อผู้ใช้ นอกจากนี้ ผลการวิจัย ยังพบว่า ผู้รับข้อความข่าวที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการในการเลือกใช้เพจเจอร์และระดับของการใช้ประโยชน์จากข่าวแตกต่างกัน เพศ รายได้ และอาชีพของผู้รับข้อความข่าว จะมีความต้องการที่ไม่แตกต่างกันในการเลือกใช้สื่อเพื่อการรับข่าวสารและการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อข่าว

องอาจ ฤทธิทองพิทักษ์ (2539) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเว็ลด์ไวด์เว็บของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้การสื่อสารผ่านระบบเว็ลด์ไวด์เว็บที่มหาวิทยาลัย โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเว็ลด์ไวด์เว็บ ได้แก่ เพศ อายุ การมีคอมพิวเตอร์ส่วนตัว คุณลักษณะของเว็ลด์ไวด์เว็บในเรื่องของความได้เชิงเปรียบเทียบ ความซับซ้อนของการทำงาน ความเข้ากันได้ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อรูปแบบของระบบเว็ลด์ไวด์เว็บและประเภทของเนื้อหาที่เปิดรับผ่านระบบเว็ลด์ไวด์เว็บ และนักศึกษาใช้ประโยชน์จากระบบเว็ลด์ไวด์เว็บเพื่อการพัฒนาตนเองด้านวิชาการและทักษะการใช้งานเว็ลด์ไวด์เว็บ นอกจากนี้ ยังใช้งานระบบเว็ลด์ไวด์เว็บเพื่อตอบสนองความต้องการด้านข่าวสารและการพักผ่อนหย่อนใจ

ปิยนุช เกตกะโกมล (2540) ศึกษาเรื่อง “การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในสื่อประชาสัมพันธ์ภายในองค์กรขนาดใหญ่” พบว่า พนักงานที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการใช้ประโยชน์ข่าวสารที่ได้รับจากสื่อประชาสัมพันธ์ภายในองค์กรขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกันและการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์ภายในองค์กรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ข่าวสารที่ได้รับจากสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ในองค์กรนั้น

นิชดา เตรียมชัยศรี (2541) ศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ในการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)” พบว่า ผู้ใช้การสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัันมีการใช้ประโยชน์จากข่าวสารที่ได้รับจากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่แตกต่างกัน และการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ข่าวสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

พรรณพิลาส วีระสุโข (2541) ศึกษาเรื่องความต้องการที่จะรู้ข่าวสารการเมือง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมือง และการใช้ประโยชน์ข่าวสารการเมืองจากรายการโทรทัศน์ของประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ข่าวสารด้านการเมือง กล่าวคือ ผู้ที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากโทรทัศน์มากก็จะนำข่าวสารการเมืองไปใช้ประโยชน์มากด้วย โดยมีความถี่ในการรับชมบ่อยแต่ไม่ทุกวัน และมีระยะเวลาในการรับชม 31-60 นาที มักรับชมในช่วงเวลา 18.01-21.00น. การใช้ประโยชน์ข่าวสารการเมืองส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อการส่งเสริมให้ติดตามความเคลื่อนไหวและปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้อง และเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับภาวะเศรษฐกิจระหว่างปี พ.ศ.2540-2541

อรพิน จิรวัดมนศิริ (2541) ศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษาปริญญาโท โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน คือ ปัจจัยทางด้านลักษณะประชากร ได้แก่ อายุ และอาชีพ ส่วนเพศและรายได้ไม่มีผลต่อการใช้ประโยชน์แต่อย่างใด นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์ทางด้านอื่น ๆ มากกว่าเพื่อการศึกษา และให้ความเชื่อถือสื่ออินเทอร์เน็ตค่อนข้างมากในแง่ของความรู้ความสามารถในการสืบค้นข้อมูล แต่ให้ความเชื่อถือในแง่องค์ประกอบความไว้วางใจต่ำ

ต้องจิตต์ สุวรรณศร (2543) ศึกษาเรื่อง “ความต้องการข่าวสารด้านการเมือง การเปิดรับข่าวสารด้านการเมืองและการใช้ประโยชน์ข่าวสารจากเว็บไซต์การเมืองไทยของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า ลักษณะทางประชากรของผู้รับสารไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ข่าวสารจากเว็บไซต์การเมืองไทย ส่วนความต้องการข่าวสาร การเปิดรับข่าวสาร ความพึงพอใจและความน่าเชื่อถือมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากข่าวสาร

รัตนพร ไม้ตราวัฒนา (2544) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการซุรักซุรศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน” พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ และพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่คาดว่าจะได้จากการรับชมในระดับสูง โดยเฉพาะในประเด็นเพื่อให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศศึกษา รองลงมาคือเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องเพศและเพื่อให้ได้รับความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากเพศสัมพันธ์

งานวิจัยในต่างประเทศ

โรบินสัน (Robinson , 1972) ศึกษาวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาของผู้รับสารมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อ และระดับความรู้ทางด้านข้อมูลข่าวสารของบุคคล โดยกลุ่มคนที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีการใช้สื่อและมีระดับความรู้ในเรื่องข้อมูลข่าวสารต่างกันไปด้วย กล่าวคือ กลุ่มคนที่มีความรู้สูงเป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ด้านข้อมูลข่าวสารดีและเพิ่มพูนความรู้ด้านนี้ของตนให้มากขึ้นโดยการใช้สื่อ

พาล์มกรีนและเรย์เบิร์น (Palmgreen and Rayburn , 1979) ได้วิจัยเรื่องการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ โดยศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจในการชมโทรทัศน์ด้านการศึกษาในรัฐเคนตักกี ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ชมมีความแตกต่างกันสูงและมีความสัมพันธ์กันในเชิงลบ คือ ความคาดหวังสูง-ความพึงพอใจต่ำหรือความคาดหวังต่ำ-ความพึงพอใจต่ำ

รูบิน (Rubin , 1979) ได้ผลของการวิจัยที่สนับสนุนทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจสนองความต้องการของผู้ใช้สื่อ โดยเฉพาะการใช้สื่อโทรทัศน์ พบว่า การดูโทรทัศน์รายการต่างๆ ในผู้ชมที่สูงอายุมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความตั้งใจที่จะรับประโยชน์ในแง่ต่างๆ จากโทรทัศน์ เช่น ผู้ที่มีความสนใจจะติดตามข่าวสารทางการเมืองจะเลือกดูรายการที่เสนอสาระต่างๆ มากกว่ากลุ่มอื่นและยังพบความสัมพันธ์ในทางลบระหว่างผู้ที่มีความตั้งใจใช้สื่อในการฆ่าเวลากับการดูรายการข่าวทางโทรทัศน์ด้วย

โรนัลด์ (Ronald J. Compisie, 1980) ศึกษาถึงผู้ชมรายการโทรทัศน์ภาคกลางวัน โดยใช้วิธีการจัดกลุ่มความพึงพอใจที่ได้รับจากผู้ชมทั้งหมด 52 รายการ เพื่อจัดรวมเป็น 7 กลุ่มและตีความหมายของแต่ละกลุ่ม รวมทั้งความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ได้ผลคือ มีผู้ชมที่ชมเพื่อ 1. ความบันเทิง 2. เป็นกิจวัตรอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวัน 3. ชมเพราะอยู่ในช่วงเวลาที่สะดวกจะดู 4. นำไปใช้ประโยชน์ในการติดต่อกับคนอื่น พูดคุยกับเพื่อน 5. ชมเพื่อการพักผ่อนหรือหลีกเลี่ยงปัญหา ลดความตึงเครียด 6. เพื่อหลีกเลี่ยงความเบื่อหน่าย 7. ชมเพื่อแก้ปัญหาชีวิตหรือ ให้เป็นแหล่งอ้างอิงที่เป็นบุคคล หรือสะท้อนความเป็นจริงในสังคม งานวิจัยนี้ใช้เพื่อศึกษาว่า ผู้ชมโทรทัศน์ชมเพื่อสนองความพึงพอใจในด้านใดบ้าง

กัลโลเวย์ และ มีค (Galloway and Meek, 1981) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสารในรูปแบบจำลองความคาดหวัง โดยใช้แบบสอบถามนักศึกษา 30 คน จากการวิจัยพบว่า ความคาดหวังมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ และมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ การบริโภคสื่อจะให้ผลเป็นการรับรู้ถึงความพึงพอใจ ซึ่งจะมีอิทธิพลไปในทางที่จะเสริม หรือเปลี่ยนแปลงการรับรู้

เวนเนอร์ (Wenner , 1986) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับคาดคาดหวังประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์ของผู้ชมในเมืองไอโอวา รัฐไอโอวา พบว่า ความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังจากการชมรายการโทรทัศน์ โดยความพึงพอใจในด้านต่างๆ ได้แก่ ความต้องการเรียนรู้ ด้านความบันเทิง หรือ ความหลากหลายการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและปฏิภรียาจากสังคม จะมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในเรื่องเดียวกันและไม่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในเรื่องที่ต่างกัน

จากงานวิจัยดังกล่าว พบว่า ลักษณะทางประชากร เช่น อายุ ระดับการศึกษา รายได้ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ถ้าบุคคลมีการเปิดรับข่าวสารมาก ก็มีโอกาที่จะได้ใช้ประโยชน์จากสื่ออื่นๆมาก ซึ่งการใช้ประโยชน์สื่อต่างๆนี้จะเป็นผลให้เกิดการตอบสนองของความพึงพอใจของตนเองด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งที่จะศึกษา การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ในเว็บไซต์“Sex Must Say” ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล

ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ปีที่ 6 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ “Sex Must Say” ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนที่เป็นสมาชิกอยู่ทั้งหมด 20 โรงเรียน โดยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 14 โรงเรียน และอยู่ในเขตต่างจังหวัดจำนวน 6 โรงเรียน โดยการศึกษาครั้งนี้จะเลือกศึกษาโรงเรียนที่อยู่เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 14 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด 35,642 คน (กองนโยบายและแผน กรมสามัญศึกษา, 2545)

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Samples) เลือกจากกรอบประชากรโดยกำหนดช่วงแห่งความเชื่อมั่นหรือระดับความมีนัยสำคัญ .05 ตามสูตรของ Taro Yamane จากสูตรสามารถใช้ตารางสำเร็จรูป ซึ่งจัดทำโดย Bureau of Research, New York State Division of Housing and Community Renewal เพื่อให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 35,642 คน ตามระดับความเชื่อมั่นที่ .05 ซึ่งได้จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า 397 คน (อ้างถึงใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2541)

วิธีการสุ่มตัวอย่างอาศัยหลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ให้ได้จำนวนนักเรียนตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการไม่น้อยกว่า 397 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกโรงเรียนที่มาเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่ายมาในสัดส่วน 1 ใน 2 จากโรงเรียนทั้งหมด 14 โรงเรียน จะได้ 7 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
2. โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย

3. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์เสรี)
4. โรงเรียนสตรีวิทยา 2
5. โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย
6. โรงเรียนสวนอนันต์
7. โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม

ชั้นที่ 2 ในแต่ละโรงเรียนเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 ชั้นละ 1 ห้องเรียน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

ชั้นที่ 3 เลือกเก็บข้อมูลในแต่ละชั้นเท่าๆกัน คือ ชั้นละ 10 คนและใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจงเฉพาะนักเรียนที่เคยเข้าชมเว็บไซต์ “Sex Must Say” เท่านั้น

จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดของแต่ละโรงเรียนเท่ากับ 60 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 7 โรงเรียน จึงรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 420 คน

ตัวแปรในการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ คือ การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”

ตัวแปรตาม คือ การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ “Sex Must Say”

สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ คือ การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ “Sex Must Say”

สมมติฐานข้อที่ 3 การใช้ประโยชน์เว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ คือ ความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ “Sex Must Say”

ตัวแปรตาม คือ การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ “Sex Must Say”

สมมติฐานข้อที่ 4 นักเรียนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say”แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฯลฯ

ตัวแปรตาม คือ การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say”

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาจากการศึกษา การค้นคว้าเอกสาร หนังสือ ตำราต่าง ๆ ลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ถูกสร้างเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed-Ended Questionnaire) เพื่อให้หาค่าสถิติ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน โดยมีส่วนประกอบของเนื้อหา ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามด้านลักษณะประชากร

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความสนใจในคอนเท้นท์ของเว็บไซต์ “Sex Must Say”

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ “Sex Must Say”

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ “Sex Must Say”

เกณฑ์การให้คะแนน

1. การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say”

การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” ได้มาจากการนับคะแนนของความบ่อยครั้งในการเปิดรับมาคำนวณ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับ

ทุกวัน = 5 คะแนน

5-6 วัน/สัปดาห์ = 4 คะแนน

3-4 วัน/สัปดาห์ = 3 คะแนน

1-2วัน/สัปดาห์ = 2 คะแนน

นานๆครั้ง = 1 คะแนน

ระยะเวลาในการเปิดรับ เว็บไซต์“Sex Must Say”

มากกว่า 60 นาที = 5 คะแนน

45-60 นาที = 4 คะแนน

30-45 นาที = 3 คะแนน

15-30 นาที = 2 คะแนน

น้อยกว่า 15 นาที = 1 คะแนน

ปริมาณการเปิดรับพิจารณาจากผลคูณของคะแนนความบ่อยครั้งในการเปิดรับและระยะเวลาที่ใช้ในการเปิดรับ โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

17-25 คะแนน = มีการเปิดรับมาก

9-16 คะแนน = มีการเปิดรับปานกลาง

1-8 คะแนน = มีการเปิดรับน้อย

2. ความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ “Sex Must Say”

พอใจมากที่สุด = 5 คะแนน

พอใจมาก = 4 คะแนน

พอใจปานกลาง = 3 คะแนน

พอใจน้อย = 2 คะแนน

พอใจน้อยที่สุด = 1 คะแนน

3. ความสนใจในคอนเทนต์ของเว็บไซต์ “Sex Must Say”

มากที่สุด = 5 คะแนน

มาก = 4 คะแนน

ปานกลาง = 3 คะแนน

น้อย = 2 คะแนน

น้อยที่สุด = 1 คะแนน

4. การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ “Sex Must Say”

มากที่สุด = 5 คะแนน

มาก = 4 คะแนน

ปานกลาง = 3 คะแนน

น้อย = 2 คะแนน

น้อยที่สุด = 1 คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนเพื่อจัดระดับออกเป็น 5 ระดับ และตั้งเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

1. ความพึงพอใจจากการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”

1. คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ความพึงพอใจจากการเปิดรับเว็บไซต์มีระดับต่ำสุด
2. คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ความพึงพอใจจากการเปิดรับเว็บไซต์มีระดับต่ำ
3. คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ความพึงพอใจจากการเปิดรับเว็บไซต์มีระดับปานกลาง
4. คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ความพึงพอใจจากการเปิดรับเว็บไซต์มีระดับสูง
5. คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ความพึงพอใจจากการเปิดรับเว็บไซต์มีระดับสูงมาก

2. ความสนใจในคอลัมน์ของเว็บไซต์ “Sex Must Say”

1. คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ความสนใจในคอลัมน์ของเว็บไซต์มีระดับต่ำสุด
2. คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ความสนใจในคอลัมน์ของเว็บไซต์มีระดับต่ำ
3. คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ความสนใจในคอลัมน์ของเว็บไซต์มีระดับปานกลาง
4. คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ความสนใจในคอลัมน์ของเว็บไซต์มีระดับสูง
5. คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ความสนใจในคอลัมน์ของเว็บไซต์มีระดับสูงมาก

3. การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ “Sex Must Say”

1. คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์มีระดับต่ำสุด
2. คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์มีระดับต่ำ
3. คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์มีระดับปานกลาง
4. คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์มีระดับสูง
5. คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์มีระดับสูงมาก

การตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือทั้งในเรื่องของความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบว่าคำถามมีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้หรือไม่แล้วจึงแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
2. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ของเครื่องมือกับกลุ่มที่มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่าง (Pre-Test) แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากทดสอบแล้ว นำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ตามสูตร Cronbach Alpha Coefficiency (วิเชียร เกตุสิงห์, 2541 : 116)

ผลการหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

ค่าความเชื่อถือได้ในส่วนของการใช้ประโยชน์ 0.8241

ค่าความเชื่อถือได้ในส่วนของความพึงพอใจ 0.8757

ค่าของความเชื่อถือได้ที่พบอยู่ในระดับสูง จึงใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ โดยไม่ต้องปรับปรุงแก้ไขอีก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายข้อมูลเกี่ยวกับ

- 1.1 ลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฯลฯ
- 1.2 การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”
- 1.3 ความสนใจในคอนเทนต์ของเว็บไซต์ “Sex Must Say”
- 1.4 การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ “Sex Must Say”
- 1.5 ความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ “Sex Must Say”

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้จำนวน 4 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

สถิติที่ใช้ คือ Pearson's product Moment Correlation Coefficient ทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” กับการใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์

สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

สถิติที่ใช้ คือ Pearson's product Moment Correlation Coefficient ทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” กับความพึงพอใจต่อเว็บไซต์

สมมติฐานข้อที่ 3 การใช้ประโยชน์เว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

สถิติที่ใช้ คือ Pearson's product Moment Correlation Coefficient ทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง การใช้ประโยชน์เว็บไซต์ “Sex Must Say” กับความพึงพอใจต่อเว็บไซต์

สมมติฐานข้อที่ 4 นักเรียนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ คือ T-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับเว็บไซต์ จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา การมีคอมพิวเตอร์ส่วนตัว ฯลฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดของแต่ละโรงเรียน เท่ากับ 60 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 7 โรงเรียน จำนวน 420 คน โดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ในโรงเรียนต่างๆและผู้ที่เกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนโดยใช้แบบสอบถาม

การประมวลผลข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลได้เรียบร้อยแล้วนำคำตอบที่ได้มาลงรหัส บันทึกข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window

การนำเสนอข้อมูล

นำข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้วมาเสนอในรูปแบบตาราง และอธิบายประกอบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอรายงานผลการวิจัยเรื่อง“การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากเว็บไซต์“Sex Must Say” ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในเขตกรุงเทพมหานคร” ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน ซึ่งจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย เพื่อวิเคราะห์

1. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ฯลฯ
2. การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”
3. ความสนใจในคอนเทนต์ของเว็บไซต์ “Sex Must Say”
4. การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ “Sex Must Say”
5. ความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ “Sex Must Say”

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) โดยผู้วิจัยได้ใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Pearson's product Moment Correlation Coefficient อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Pearson's product Moment Correlation Coefficient อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

สมมติฐานข้อที่ 3 การใช้ประโยชน์เว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้สถิติ Pearson's product Moment Correlation Coefficient อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

สมมติฐานข้อที่ 4 นักเรียนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับเว็บไซต์ "Sex Must Say" แตกต่างกัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธี T-test

ผลการวิเคราะห์

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

1.1 ผลการวิเคราะห์ด้านลักษณะทางประชากร

เป็นการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างในเรื่องที่เกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา การมีคอมพิวเตอร์ส่วนตัว ฯลฯ ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกทางเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	209	49.8
หญิง	211	50.2
รวม	420	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 420 คน เป็นนักเรียนชาย 209 คนคิดเป็นร้อยละ 49.8 และเป็นนักเรียนหญิง 211 คนคิดเป็นร้อยละ 50.2

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนต้น	209	49.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย	211	50.2
รวม	420	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 209 คนคิดเป็นร้อยละ 49.8 และเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 211 คนคิดเป็นร้อยละ 50.2

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีคอมพิวเตอร์เชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การเป็นเจ้าของ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต	จำนวน	ร้อยละ
มี	360	85.7
ไม่มี	60	14.3
รวม	420	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้อยู่ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตร้อยละ 85.7 มีเพียง 14.3% ที่ไม่ได้เป็นเจ้าของคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษาหาความรู้เรื่องเพศศึกษาจากเว็บไซต์อื่นๆ

การศึกษาหาความรู้เรื่องเพศศึกษาจากเว็บไซต์อื่นๆ	จำนวน	ร้อยละ
เคย	144	34.3
ไม่เคย	276	65.7
รวม	420	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 65.7 ไม่เคยศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาจากเว็บไซต์อื่นๆ ส่วนที่เหลือจำนวน ร้อยละ 34.3 เคยเข้าไปศึกษาหาความรู้เรื่องเพศศึกษาจากอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกวัน	37	8.8
5-6 วันต่อสัปดาห์	29	6.9
3-4 วันต่อสัปดาห์	133	31.7
1-2 วันต่อสัปดาห์	163	38.8
นานๆครั้ง	58	13.8
รวม	420	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับเว็บไซต์ประมาณ 1-2 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาคือสัปดาห์ละ 3-4 วัน คิดเป็นร้อยละ 31.7 นานๆครั้งคิดเป็นร้อยละ 13.8 ทุกวันคิดเป็นร้อยละ 8.8 และ สัปดาห์ละ 5-6 วัน คิดเป็นร้อยละ 6.9

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาในการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”

ระยะเวลาในการเปิดรับ	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 60 นาที	33	7.9
45-60 นาที	31	7.4
30-44 นาที	110	26.2
15-29 นาที	182	43.3
น้อยกว่า 15 นาที	64	15.2
รวม	420	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเปิดรับเว็บไซต์ประมาณ 15-29 นาที คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาคือ 30-44 นาทีคิดเป็นร้อยละ 26.2 น้อยกว่า 15 นาทีคิดเป็นร้อยละ 15.2 มากกว่า 60 นาทีคิดเป็นร้อยละ 7.9 และ 45-60 นาทีคิดเป็นร้อยละ 7.4

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปริมาณการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”

แสดงปริมาณการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”	จำนวน	ร้อยละ
มีการเปิดรับมาก	19	4.5
มีการเปิดรับปานกลาง	99	23.6
มีการเปิดรับน้อย	302	71.9
รวม	420	100

ตารางที่ 7 พบว่า มีนักเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งมีการใช้งานน้อย และมีการใช้งานมากไม่ถึงร้อยละ 10 (4.5)

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานที่ในการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”

สถานที่ที่ใช้คอมพิวเตอร์บ่อย	จำนวน	ร้อยละ
บ้าน	344	81.9
โรงเรียน	59	14.0
อื่นๆ	17	4.0
รวม	420	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่า สถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์คือที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 81.9 รองลงมาคือ ที่โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 14 และที่อื่นๆเช่น ร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ คิดเป็นร้อยละ 4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความสนใจในคอลัมน์เว็บไซต์ “Sex Must Say”

ความสนใจในคอลัมน์ของ เว็บไซต์ “Sex Must Say”	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	รวม	ค่า เฉลี่ย	ระดับ ความ สนใจ
9. Sex Box : ถาม-ตอบ ปัญหาเรื่องเพศศึกษา	164 39%	123 29.3%	106 25.2%	22 5.2%	5 1.2%	420 100%	4.0	มาก
10.Quiz: แบบทดสอบ ความรู้และทัศนคติเรื่อง เพศ	108 25.7%	138 32.9%	126 30%	31 7.4%	17 4%	420 100%	3.69	มาก
11. Teen Talk : รวม ประสบการณ์และความ คิดเห็นเกี่ยวกับเพศศึกษา	115 27.4%	142 32.9%	100 23.8%	54 12.9%	9 2.1%	420 100%	3.71	มาก
12. Mars&Venus : เวกี แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างชาย-หญิง	118 28.1%	131 31.2%	123 29.3%	39 9.3%	9 2.1%	420 100%	3.74	มาก
13. Sex Stories : รวมเรื่อง น่ารู้เกี่ยวกับเพศศึกษา และทัศนคติเรื่องเพศที่ ถูกต้อง	101 24%	170 40.5%	114 27.1%	29 6.9%	6 1.4%	420 100%	3.79	มาก
14. Round Table : บท สัมภาษณ์น่านานาทัศนะคน ดัง	93 22.1%	108 25.7%	111 26.4%	87 20.7%	21 5%	420 100%	3.39	ปานกลาง
15. Quote of the Day : เกร็ดความรู้	60 14.3%	60 14.3%	141 33.6%	143 34%	16 3.8%	420 100%	3.16	ปานกลาง
16. Poll : สสำรวจความ คิดเห็น	70 16.7%	83 19.8%	145 34.5%	89 21.2%	33 7.9%	420 100%	3.01	ปานกลาง
17. Hot Topic : รายงาน ข่าวหรือประเด็นร้อน	139 33.1%	145 34.5%	58 13.8%	65 15.5%	13 3.1%	420 100%	3.79	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสนใจในคอลัมน์ Sex Box มากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.0 รองลงมา คือคอลัมน์ Sex Stories และ Hot Topic มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และคอลัมน์ Mars&Venus มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ตามลำดับ ส่วนคอลัมน์ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจน้อยที่สุดคือ Poll สำรวจความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 3.01

ตารางที่ 10 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของการใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”

การใช้ประโยชน์ที่ได้จากเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับการใช้ประโยชน์
18. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา	103 24.5%	177 42.1%	126 30%	10 2.4%	4 1%	420 100%	3.87	.84	มาก
19. รับทราบสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง	84 20%	195 46.4%	117 27.9%	20 4.8%	4 1%	420 100%	3.80	.85	มาก
20. นำข้อมูลที่ได้รับจากเว็บไซต์ไปเป็นแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือได้	83 19.8%	167 39.8%	131 31.2%	34 8.1%	5 1.2%	420 100%	3.69	.92	มาก
21. เว็บไซต์มีส่วนช่วยในการตอบสนองของความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหาที่อยากรู้	88 21%	175 41.7%	137 31.2%	16 3.8%	4 1%	420 100%	3.78	.85	มาก
22. เว็บไซต์ช่วยเป็นที่ปรึกษาปัญหาเรื่องเพศ	127 30.2%	138 32.9%	105 25%	39 9.3%	11 2.6%	420 100%	3.79	1.06	มาก

ได้									
23. นำสาระ ความรู้ไปเป็น หัวข้อสนทนากับ ผู้อื่นในสังคม	46 11%	102 24.3%	98 23.3%	96 22.9%	78 18.6%	420 100%	2.86	1.28	ปานกลาง
24. นำสาระ ความรู้ที่ได้รับ จากเว็บไซต์ไป เผยแพร่ให้กับ บุคคลอื่น	31 7.4%	89 21.2%	156 37.1%	78 18.6%	66 15.7%	420 100%	2.86	1.14	ปานกลาง
25. เป็นการใช้ เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์	61 14.5%	140 33.3%	162 38.6%	47 11.2%	10 2.4%	420 100%	3.46	.95	มาก
26. ได้รับสาระ ความบันเทิงที่ สอดคล้องอยู่ใน เนื้อหา	111 26.4%	138 32.9%	121 28.8%	42 10%	8 1.9%	420 100%	3.72	1.02	มาก
27. เป็นความรู้ เสริมนอกจาก หลักสูตรที่เรียน ในโรงเรียน	56 13.3%	159 37.9%	171 40.7%	24 5.7%	10 2.4%	420 100%	3.54	.88	มาก
28. ช่วยให้เข้าใจ ตนเองและคนอื่น ทั้งเพศเดียวกัน และเพศตรงข้าม มากขึ้น	99 23.6%	167 39.8%	112 26.7%	30 7.1%	12 2.9%	420 100%	3.74	.99	มาก
29. ช่วยให้ปฏิบัติ ตนได้ อย่าง ถูกต้องเหมาะสม และปรับตัวเข้า กับสังคมได้ดี ยิ่งขึ้น	141 33.6%	181 43.1%	81 19.3%	14 3.3%	3 0.7%	420 100%	4.05	.85	มาก

30. ช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ	152 36.2%	181 43.1%	68 16.2%	9 2.1%	10 2.4%	420 100%	4.09	.90	มาก
1. ช่วยให้ได้แนวทางการตัดสินใจเรื่องเพศและกรรมทางเพศได้	88 21%	135 32.1%	143 34%	46 11%	8 1.9%	420 100%	3.59	1.00	มาก
รวม							3.63	0.59	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์ในเรื่องของการช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 รองลงมาคือช่วยให้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดียิ่งขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ส่วนการนำไปใช้ประโยชน์น้อยที่สุดคือ การนำสาระความรู้ไปเป็นหัวข้อสนทนากับผู้อื่นในสังคมและการนำสาระความรู้ที่ได้รับจากเว็บไซต์ไปเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ซึ่งค่าเฉลี่ยของการใช้ประโยชน์โดยรวมแล้วอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63

ตารางที่ 11 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจที่ได้รับจากการเปิดรับเว็บไซต์
“Sex Must Say”

ความพึงพอใจที่ได้รับจากการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”	พอใจมากที่สุด	พอใจมาก	พอใจปานกลาง	พอใจน้อย	พอใจน้อยที่สุด	รวม	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความพึงพอใจ
32. พึงพอใจต่อรูปแบบของเว็บไซต์ เช่น ข้อความ กราฟิก เสียง ภาพเคลื่อนไหว ทำให้เว็บไซต์มีความน่าสนใจ	181 43.1%	169 40.2%	62 14.8%	6 1.4%	2 0.5%	420 100%	4.24	.79	มาก
33. พึงพอใจต่อการใช้ภาษาและลีลาการนำเสนอที่ง่ายต่อการเข้าใจ	71 16.9%	262 62.4%	50 11.9%	35 8.3%	2 0.5%	420 100%	3.87	.81	มาก
34. พึงพอใจการนำเสนอของเว็บไซต์ที่นำเสนอมุมมองที่หลากหลายจากบุคคลหลายฝ่าย	62 14.8%	175 41.7%	103 24.5%	49 11.7%	31 7.4%	420 100%	3.45	1.11	มาก
35. พึงพอใจต่อการนำเสนอเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมา	88 21%	180 42.9%	81 19.3%	49 11.7%	22 5.2%	420 100%	3.63	1.10	มาก
36. พึงพอใจในตัวผู้เชี่ยวชาญตอบปัญหาทางเพศที่สามารถเป็นที่ปรึกษาและแก้ไขปัญหาให้ท่านได้	96 22.9%	185 44%	116 27.6%	16 3.8%	7 1.7%	420 100%	3.83	.88	มาก
37. พึงพอใจในการสื่อสารผ่านเว็บไซต์โดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน	169 40.2%	146 34.8%	76 18.1%	22 5.2%	7 1.7%	420 100%	4.07	.97	มาก
38. พึงพอใจที่ได้	67	146	125	63	19	420	3.43	1.07	มาก

แลกเปลี่ยนทัศนคติกับบุคคลอื่นๆ	16%	34.8%	29.8%	15%	4.5%	100%			
39. พึงพอใจที่ได้แสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ	66 15.7%	128 30.5%	123 29.3%	71 16.9%	32 7.6%	420 100%	3.30	1.15	ปานกลาง
40. พึงพอใจเว็บไซต์ที่นำเสนอเนื้อหาตรงกับความต้องการและความสนใจของตนเอง	124 29.5%	154 36.7%	90 21.4%	32 7.6%	20 4.8%	420 100%	3.49	1.10	มาก
41. พึงพอใจที่ได้รับรู้เรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและคนรอบข้าง	58 13.8%	152 36.2%	181 43.1%	16 3.8%	13 3.1%	420 100%	3.54	.89	มาก
รวม							3.71	0.58	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบของเว็บไซต์ เช่น ข้อความ กราฟิก เสียง ภาพเคลื่อนไหว ทำให้เว็บไซต์มีความน่าสนใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 รองลงมาคือ ความพึงพอใจในการสื่อสารผ่านเว็บไซต์โดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และพึงพอใจต่อการใช้ภาษาและลีลาการนำเสนอที่ง่ายต่อการเข้าใจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ส่วนที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ความพึงพอใจที่ได้แสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3 ซึ่งค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจโดยรวมแล้วอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71

ตอนที่ 2 ข้อมูลแสดงทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say”มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 12 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการเปิดรับเว็บไซต์กับการใช้ประโยชน์ของเนื้อหาจากเว็บไซต์ “Sex Must Say”

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์	P
การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”	.210***	.000

*** มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 12 พบว่า การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say”ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยความสัมพันธ์ที่พบเป็นบวก กล่าวคือ นักเรียนที่เปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say” มากจะมีการนำไปใช้ประโยชน์มากด้วย แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับที่ต่ำ

สมมติฐานที่ 2 การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 13 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการเปิดรับเว็บไซต์กับความพึงพอใจในเนื้อหาจากเว็บไซต์ “Sex Must Say”

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับความพึงพอใจ	P
การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”	.440***	.000

*** มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 13 พบว่า การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say” ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ กล่าวคือ นักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยความสัมพันธ์ที่พบเป็นบวก กล่าวคือ นักเรียนที่มีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มาก ก็ จะมีความพึงพอใจมากด้วย แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 3 การใช้ประโยชน์เว็บไซต์“Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 14 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการใช้ประโยชน์ของเนื้อหากับความพึงพอใจจากเว็บไซต์ “Sex Must Say”

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับความพึงพอใจ	P
การใช้ประโยชน์	.749***	.000

*** มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 14 พบว่า การใช้ประโยชน์เว็บไซต์“Sex Must Say” ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยความสัมพันธ์ที่พบเป็นบวก กล่าวคือ นักเรียนที่มีการใช้ประโยชน์จากเนื้อหาเว็บไซต์ “Sex Must Say” ก็จะมี ความพึงพอใจมากด้วย และความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับที่สูง

สมมติฐานที่ 4 นักเรียนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say” แตกต่างกัน

4.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดรับเว็บไซต์การศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีเพศต่างกัน

ตารางที่ 15 แสดงความแตกต่างของเพศของนักเรียนกับการเปิดรับเว็บไซต์การศึกษา

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	ค่า P
ชาย	209	6.89	5.3	.365	.546
หญิง	211	6.60	4.43		

จากตารางที่ 15 แสดงความแตกต่างของการเปิดรับเว็บไซต์ พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

4.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดรับเว็บไซต์การศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีเพศต่างกัน

ตารางที่ 16 แสดงความแตกต่างของระดับการศึกษาของนักเรียนกับการเปิดรับเว็บไซต์การศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	ค่า P
มัธยมต้น	209	7.1	5.71	2.27	.133
มัธยมปลาย	211	6.38	3.87		

จากตารางที่ 16 แสดงความแตกต่างของการเปิดรับเว็บไซต์ พบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

4.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดรับเว็บไซต์การศึกษากับความเป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์

ตารางที่ 17 แสดงความแตกต่างของความเป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์ของนักเรียนกับการเปิดรับเว็บไซต์การศึกษา

ความเป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	ค่า P
เป็น	360	6.82	5.04	.613	.434
ไม่เป็น	60	6.28	3.78		

จากตารางที่ 17 แสดงความแตกต่างของการเปิดรับเว็บไซต์ พบว่า นักเรียนที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์กับนักเรียนที่ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์มีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากเว็บไซต์ “Sex Must Say” ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในเขตกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” กับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์เว็บไซต์ “Sex Must Say” กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อเปรียบเทียบการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” ระหว่างนักเรียนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นการวัดตัวแปรเพียงครั้งเดียว (One-shot Descriptive) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการและเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” จำนวน 420 คน รายงานผลการวิจัยโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง การเปิดรับ การใช้ประโยชน์ ความพึงพอใจ สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson’s product Moment Correlation Coefficient) และใช้ T-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปร

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

1.1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 420 คน มีสัดส่วนของเพศหญิงมากกว่าเพศชายเพียงเล็กน้อย โดยเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีจำนวนแต่ละชั้นใกล้เคียงกัน นักเรียนส่วนใหญ่เกินกว่าครึ่งมีเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวที่สามารถเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตได้ และสถานที่ใช้คอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่คือที่บ้าน รองลงมาคือที่โรงเรียนและตามร้านให้บริการอินเทอร์เน็ต (อินเทอร์เน็ตคาเฟ่)

1.2 การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”

การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” ของกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่จะมีการเปิดรับประมาณ 1-2 วันต่อสัปดาห์และใช้เวลาในการเปิดรับเว็บไซต์ประมาณ 15-29 นาที ประมาณ 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างเคยศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาจากเว็บไซต์อื่นๆ อีกด้วย สำหรับการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับต่ำ

1.3 ความสนใจในคอลัมน์ของเว็บไซต์ “Sex Must Say”

สำหรับความสนใจในคอลัมน์ของเว็บไซต์ “Sex Must Say” พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสนใจในคอลัมน์ Sex-Box (คอลัมน์ถาม-ตอบปัญหาเรื่องเพศศึกษา) มากที่สุด รองลงมาคือคอลัมน์ Sex Stories (รวมเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับเพศศึกษาและทัศนคติเรื่องเพศที่ถูกต้อง) และ Hot Topic (รายงานข่าวหรือประเด็นร้อน) ส่วนคอลัมน์ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจน้อยที่สุดคือ Poll (สำรวจความคิดเห็น) สำหรับความสนใจในคอลัมน์ของเว็บไซต์ “Sex Must Say” โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับสูง

1.4 การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ “Sex Must Say”

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์ในเรื่องของการช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศมากที่สุด รองลงมาคือช่วยให้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดียิ่งขึ้น

และ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา ส่วนการนำไปใช้ประโยชน์น้อยที่สุด คือ การนำสาระความรู้ไปเป็นหัวข้อสนทนากับผู้อื่นในสังคมและการนำสาระความรู้ที่ได้รับจากเว็บไซต์ไปเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่น สำหรับค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับสูง

1.5 ความพึงพอใจจากเว็บไซต์ “Sex Must Say”

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบของเว็บไซต์ เช่น ข้อความ กราฟิก เสียง ภาพเคลื่อนไหว ทำให้เว็บไซต์มีความน่าสนใจมากที่สุด รองลงมาคือความพึงพอใจในการสื่อสารผ่านเว็บไซต์โดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน และพึงพอใจต่อการใช้ภาษาและลีลาการนำเสนอที่ง่ายต่อการเข้าใจ ส่วนที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ความพึงพอใจที่ได้แสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ สำหรับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับสูง

1.6 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติมของเว็บไซต์ “Sex Must Say”

กลุ่มตัวอย่างได้เสนอข้อเสนอแนะต่างๆที่พอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

- อยากให้มีคอลัมน์และเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น
- ควรเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากกว่านี้
- ควรเปิดโอกาสให้โหวตเรื่องที่ยกมา
- ควรจัดแบ่งความรู้เรื่องเพศศึกษาออกเป็นหมวดหมู่
- ควรทำ link ไปยังเว็บไซต์ที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาอื่นๆด้วย
- อยากเลือกผู้เชี่ยวชาญในการตอบปัญหาในคอลัมน์ของ Sex-Box ด้วยตนเอง
- อยากให้อัพเดทบ่อยๆกว่านี้
- อยากให้มีเกมส์เกี่ยวกับเพศศึกษาและมีการตอบปัญหาชิงรางวัล
- อยากให้มีข้อมูลทางการแพทย์ที่สามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงได้

ในส่วนของการ Comment เกี่ยวกับเว็บไซต์แล้ว กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในตัวเว็บไซต์โดยให้เหตุผลว่า เป็นเว็บไซต์ที่ให้ความรู้ดี มีการออกแบบสวยงาม ทำให้ได้ความรู้ที่ไม่สามารถหาได้จากห้องเรียน เป็นที่ปรึกษาเรื่องเพศเวลามีปัญหาได้ ในส่วนของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่พึงพอใจในตัวเว็บไซต์ ได้ให้เหตุผลว่า การนำเสนอเรื่องเพศยังไม่ตรงไปตรงมาเท่าที่ควร เว็บไซต์เหมาะสมสำหรับเด็ก (โดยเฉพาะเด็กผู้หญิง) เรื่องราวนำเสนอยังไม่น่าสนใจ อยากให้มีภาพหรือหามาประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจหรือสอนจากภาพของจริง

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say”มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say”ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยความสัมพันธ์ที่พบเป็นบวก กล่าวคือ นักเรียนที่เปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say” มากจะมีการนำไปใช้ประโยชน์มากด้วย แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับที่ต่ำ

สมมติฐานที่ 2 การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say” ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ กล่าวคือ นักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยความสัมพันธ์ที่พบเป็นบวก กล่าวคือ นักเรียนที่มีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มาก ก็จะมี ความพึงพอใจมากด้วย แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 3 การใช้ประโยชน์เว็บไซต์“Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

การใช้ประโยชน์เว็บไซต์“Sex Must Say” ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยความสัมพันธ์ที่พบเป็นบวก กล่าวคือ นักเรียนที่มีการใช้ประโยชน์จากเนื้อหาเว็บไซต์ “Sex Must Say” ก็จะมี ความพึงพอใจมากด้วย และความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับที่สูง

สมมติฐานที่ 4 นักเรียนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say” แตกต่างกัน

การเปิดรับเว็บไซต์ พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

นักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

นักเรียนที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์กับนักเรียนที่ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์มีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากสมมติฐานข้อที่ 1 การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนในเชิงบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยนักเรียนที่เปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must say” มาก ก็จะมีการใช้ประโยชน์มากตามไปด้วย ส่วนนักเรียนที่เปิดรับน้อย ก็จะมีการนำข้อมูลจากเว็บไซต์ไปใช้ประโยชน์น้อย แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

ทั้งนี้สามารถอธิบายตามความคิดเห็นของเมอร์ริลและโลเวนสไตน์ (Meril and Lowenstein) เรื่องปัจจัยพื้นฐานเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อในด้านประโยชน์ใช้สอย โดยกล่าวว่าพื้นฐานของมนุษย์แล้วในฐานะที่เป็นผู้รับสารก็จะเปิดรับข่าวสารเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อช่วยให้ความคิดของตนเองบรรลุผล ดังนั้น หากนักเรียนมีการเปิดรับเว็บไซต์มาก ก็จะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเปิดรับมาใช้ประโยชน์ได้มากด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แมคคอมบ์และเบคเกอร์ (McCombs and Becker, 1979 : 51-52) ที่ว่า บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อเพื่อสนองความต้องการของตน ซึ่งในที่นี้คือ นักเรียนที่ใช้อินเทอร์เน็ตในการเปิดรับเว็บไซต์เพื่อสนองความต้องการของตนเองในด้านต่างๆ จึงเกิดความคาดหวังว่าจะสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้

จากผลการวิจัยยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์ในระดับที่สูง โดยเฉพาะในเรื่องของการช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีและการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษามากที่สุด ซึ่งการบริโภคข่าวสารจากสื่อจะช่วยสนองความต้องการของวัยรุ่นได้ การเลือกเปิดรับเว็บไซต์ต่างๆ ของวัยรุ่น ก็เพื่อให้ได้รับความพอใจตามที่ต้องการ ขณะเดียวกันผลจากการบริโภคสื่อทุกวัน

ก็อาจให้ผลอื่น ๆ ตามมา เช่น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือเปลี่ยนพฤติกรรมบางอย่าง (พีระ จิระโสภณ, 2532) ดังจะเห็นได้จาก สังคมไทยในสมัยก่อน การสอนเรื่องเพศศึกษานั้นยังจำกัดอยู่ภายในโรงเรียนและครอบครัว อีกทั้งผู้ใหญ่เห็นว่าเรื่องเพศศึกษาเป็นเรื่องสกปรก น่าอาย จึงทำให้วัยรุ่นเกิดทัศนคติที่ไม่ดีในเรื่องเพศ ต่อมาเมื่อการสื่อสารพัฒนามากขึ้น สื่ออินเทอร์เน็ตจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญ เมื่อวัยรุ่นมีการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในเปิดรับเว็บไซต์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา มาก ก็ทำให้มีการใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์มาก โดยช่วยให้วัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจ และช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศมากขึ้น ดังนั้น การที่นักเรียนซึ่งเป็นผู้รับสารเปิดรับข้อมูลความรู้เรื่องเพศศึกษาจากเว็บไซต์หรือไม่ มากน้อยเพียงใด จึงขึ้นอยู่กับว่าจะนำความรู้ที่ได้รับจากเว็บไซต์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองอย่างไรด้วย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร พานิช (2539) เรื่อง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักเรียนของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ในเชิงบวก และงานวิจัยของวิไลพร จิตต์จุฬานนท์(2543) เรื่องการเปิดรับ ทัศนคติ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากเว็บไซต์การศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย (SchoolNet) ที่พบว่า เมื่อนักเรียนมีการเปิดรับเว็บไซต์การศึกษา มาก ก็จะมีการใช้ประโยชน์จากเนื้อหาที่อยู่ในเว็บไซต์การศึกษามากด้วย

จากสมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say” ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ กล่าวคือ นักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความสัมพันธ์ที่พบเป็นบวก กล่าวคือ นักเรียนที่มีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มาก ก็จะมี ความพึงพอใจมากด้วย แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ความพึงพอใจในการเปิดรับเว็บไซต์ของนักเรียนนั้น สอดคล้องกับทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ (Uses and Gratifications Theory) ของ Katz, Blumler และ Gurevitch (1974) ที่กล่าวว่า แนวคิดนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การใช้สื่อเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจและมีเป้าหมายที่แน่นอน ผู้รับสารเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะเปิดรับสื่อหรือเนื้อหาใดบ้าง การที่ผู้รับ

สารใช้สื่อก็เนื่องมาจากการที่ผู้รับสารมีการเปลี่ยนแปลงสภาวะทางจิตใจภายใน หรือถูกกระทบจากสภาพสังคมภายนอกให้เกิดมีความต้องการ และแรงจูงใจในการใช้สื่อเพื่อเป้าหมายประการใดประการหนึ่ง ซึ่งต้องการการตอบสนองในรูปของความพึงพอใจที่จะได้กับมาจากการใช้สื่อ โดยผู้รับสารจะเป็นผู้เลือกที่จะเปิดรับสื่อที่สามารถตอบสนองความต้องการและแรงจูงใจเพื่อนำไปสู่ความพึงพอใจในที่สุด จึงสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” เลือกที่จะเปิดรับสื่อเพื่อสนองความต้องการของตนเองและเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในด้านต่างๆ เช่น ความพึงพอใจในรูปแบบของเว็บไซต์, พึงพอใจในการสื่อสารโดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน, การได้รับรู้เรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและคนรอบข้าง, การแลกเปลี่ยนทัศนะกับบุคคลอื่น ๆ และการได้แสดงออกความคิดอย่างอิสระ

ดังนั้น กล่าวได้ว่า การเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในเชิงบวก มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนพร ไม้ตราวัฒนา (2544) เรื่องพฤติกรรมการรับชมรายการ “ซูรักซูรส” ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ที่พบว่าพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในทางบวก รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวรรณ จรุงเมธา (2538) ที่พบว่า ระดับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับชมรายการวิทยุ เนชั่นนิวส์ทอล์คในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิยดา เกี้ยวกุล ที่พบว่า การเปิดรับรายการข่าวทางโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในเชิงบวก

จากสมมติฐานข้อที่ 3 ความพึงพอใจเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ความพึงพอใจเว็บไซต์ “Sex Must Say” มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความสัมพันธ์ที่พบเป็นบวก กล่าวคือ นักเรียนที่มีความพึงพอใจมากก็จะมีการใช้ประโยชน์จากเนื้อหาเว็บไซต์ “Sex Must Say” มากด้วย และความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับที่สูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

ความพึงพอใจจากการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say” นั้นมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการใช้ประโยชน์ในระดับสูง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่นในเรื่องของการนำเสนอเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมา การสื่อสารโดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน การได้แลกเปลี่ยนทัศนะกับบุคคลอื่น ๆ

การรับรู้เรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและบุคคลรอบข้างนั้นทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ในเรื่องของการการตัดสินใจเรื่องเพศและพฤติกรรมทางเพศ ทำให้เข้าใจตนเองและคนอื่นทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้ามมากขึ้น อีกทั้งช่วยให้ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดียิ่งขึ้น อีกด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แมคคอมส์และเบคเคอร์ (McCombs and Becker, 1979) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อความพึงพอใจ สนองความต้องการ ดังนี้ คือ ต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่นการช่วยในการตัดสินใจเรื่องเพศและพฤติกรรมทางเพศได้ ความต้องการข้อมูลเพื่อพูดคุย หรือ สนทนา (Discussions) ทำให้บุคคลมีข้อมูลที่น่าไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่นเช่น การนำเสนอความรู้เรื่องเพศศึกษาไปเป็นหัวข้อสนทนากับผู้อื่นในสังคม ความต้องการมีส่วนร่วม (Participating) ในเหตุการณ์และความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว เช่นการได้แลกเปลี่ยนทัศนะกับบุคคลอื่น ๆ หรือการนำเสนอของเว็บไซต์ที่น่าเสนอความคิดเห็นจากบุคคลหลายฝ่ายทำให้เกิดความต้องการเสริมความคิดเห็น หรือการสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว (Reinforcement) ได้

สอดคล้องกับงานวิจัยของ บลูมเมอร์ แมคควอล และบราวน์ (Blumer, McQuail, Brown, 1972) ซึ่งได้กล่าวถึงตัวแปรของประโยชน์และความพึงพอใจของวัยรุ่นออกเป็น 4 กลุ่มคือ

1. ความเพลิดเพลิน (Diversion) ซึ่งจะออกมาในรูปแบบของการใช้สื่อเพื่อหลบหนีปัญหาและผ่อนคลายอารมณ์
2. มนุษยสัมพันธ์ (Personal Relation) เพื่อให้มีเรื่องราวไปคุยกับผู้อื่นหรือให้มีโอกาสได้อยู่ร่วมกับครอบครัว
3. เอกลักษณะของปัจเจกบุคคล (Personal Identity) เช่น การอ้างอิง การค้นหาความจริงและเพื่อให้ได้ข้อมูลมาเสริมความเชื่อ
4. การติดตามข่าวสาร (Surveillance)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ต๋องจิตต์ สุวรรณศร (2543) ที่พบว่าการใช้ประโยชน์มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในเชิงบวก เมื่อผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีความพึงพอใจในข่าวสารมากก็มีแนวโน้มว่าจะนำข่าวสารการเมืองที่ได้รับไปใช้ประโยชน์มากด้วย และงานวิจัยของ ศรีศรีรินทร์ อากาศ (2543) ที่ศึกษาเรื่องการเปิดรับสาร การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจรายการ “ถอดรหัส” ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่พบว่าความพึงพอใจต่อรายการมีความสัมพันธ์

กับการใช้ประโยชน์จากรายการ เพราะหากผู้ชมมีความพึงพอใจมาก ก็จะมีการนำข้อมูลหรือสาระจากรายการมาใช้ประโยชน์มาก

จากสมมติฐานข้อที่ 4 นักเรียนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับเว็บไซต์“Sex Must Say” แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีการเปิดรับเว็บไซต์ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ในด้านเพศ พบว่า ทั้งสองมีการเปิดรับเว็บไซต์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันนี้อินเทอร์เน็ตได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย การเข้าถึงสื่อชนิดนี้จึงสามารถเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น และวัยรุ่นส่วนใหญ่มีความคุ้นเคยกับสื่อชนิดนี้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังได้รับความรู้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ทำให้มีโอกาสที่จะได้รับความรู้จากเว็บไซต์ไปใช้ในการตอบสนองความต้องการของตนเองได้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรีนเบิร์กและคูมาตะ (Greenberg and Kumata, 1968) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมการใช้สื่อ ซึ่งพบว่า ลักษณะทางประชากรไม่มีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมการใช้สื่อ

ในด้านระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากเว็บไซต์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ระยะเวลาที่เก็บแบบสอบถามเป็นช่วงของการขยายผลโครงการ Sex Must Say ซึ่งได้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาภายในโรงเรียน โดยมีนักเรียนระดับชั้นมัธยมตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นนักเรียนจึงมีการเปิดรับเว็บไซต์ไม่แตกต่างกันเนื่องจากนักเรียนอยู่ในช่วงของกิจกรรมการรณรงค์จึงทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการและเว็บไซต์โดยทั่วถึง

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลการเป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์ พบว่า นักเรียนที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์มีการเปิดรับไม่แตกต่างกับนักเรียนที่ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ อาจเนื่องมาจากปัจจุบันวัยรุ่นมีความชอบในสื่อชนิดนี้เพราะได้ให้ทั้งความรู้ ความบันเทิงต่างๆซึ่งเป็นในรูปแบบของ มัลติมีเดีย (Multimedia) วัยรุ่นจึงมีความกระตือรือร้นในการที่จะเข้าถึงสื่อชนิดนี้มากขึ้น นอกจากนั้น ในปัจจุบันมีร้านที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมากและค่าบริการใช้อินเทอร์เน็ต

มีราคาถูกกว่าเมื่อก่อน ทำให้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเปิดรับ ดังนั้น การเป็นหรือไม่เป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์จึงทำให้มีการเปิดรับไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โครงการ “Sex Must Say” ควรทำการประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายมากกว่านี้เนื่องจากในบางโรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ในตัวของเว็บไซต์มากนัก นอกจากนี้ขออยากให้มีการขยายผลไปยังโรงเรียนอื่นๆที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการด้วยโดยให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อประชาสัมพันธ์ตามโรงเรียนต่างๆ
2. โครงการ “Sex Must Say” ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครู ผู้ปกครอง เพื่อที่จะได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการจัดทำเว็บไซต์เพื่อให้ได้ทราบถึงประโยชน์ของเรื่องเพศศึกษา อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ เนื่องจาก ถ้าผู้ปกครองหรือครูมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศแล้วก็จะมีส่วนกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญและเปิดรับเว็บไซต์มากขึ้น เนื่องจากอุปสรรคของการเปิดรับเว็บไซต์คือ การที่ครูหรือผู้ปกครองคิดว่าเด็กยังไม่สมควรที่จะรู้เรื่องเพศศึกษา จึงไม่สนับสนุนให้เด็กเข้าไปดูเว็บไซต์
3. โครงการ “Sex Must Say” ควรจัดการประกวดการออกแบบเว็บไซต์ที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ความคิดสร้างสรรค์และออกแบบเว็บไซต์ที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาในอุดมคติโดยมีรางวัลและประกาศนียบัตรมอบให้ทั้งนักเรียนและโรงเรียนที่สนับสนุนส่งเสริม
4. โรงเรียนควรแนะนำเว็บไซต์ที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างถูกต้องให้กับนักเรียน โดยครูมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นการเปิดรับของนักเรียน โดยให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูลความรู้จากเว็บไซต์ที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาเพื่อทำรายงานหรือการบ้าน หรือจัดให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการเปิดรับเว็บไซต์มาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
5. โรงเรียนบางโรงเรียนควรปรับปรุงระบบเครือข่ายการต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนเนื่องจาก อุปสรรคของการเปิดรับที่ผู้วิจัยพบคือ การที่ระบบอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนมีความขัดข้องอยู่บ่อยๆ เครื่องช้า อาจทำให้เด็กมีการเปิดรับน้อย ซึ่งถ้ามีการปรับปรุง อาจจะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เด็กอยากเปิดรับมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเว็บไซต์

1. ควรมีการเพิ่มเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาให้มากกว่านี้ เนื่องจากเว็บไซต์มีเนื้อหาค่อนข้างน้อยและมีระยะเวลาในการอัปเดตไม่บ่อยนัก ทำให้การเปิดรับของกลุ่มเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำ โดยกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีการเปิดรับเพียง 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์และใช้ระยะเวลาเพียง 15-30 นาที ในการชมเว็บไซต์
2. ควรให้ผู้เข้าชมเว็บไซต์มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นโหวตเรื่องที่ต้องการรู้ เพื่อให้เว็บไซต์ผลิตเนื้อหาได้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น
3. เว็บไซต์ควรมีการจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการค้นหาหรือทำ Search Engine ให้ค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้ภายในตัวเว็บไซต์
4. ควรทำ Links ไปยังเว็บไซต์ที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาอื่นๆด้วยเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีทางเลือกในการเปิดรับมากขึ้น
5. ควรมีข้อมูลทางการแพทย์ที่น่าเชื่อถือเพื่อสามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงได้
6. ควรเพิ่มคอลัมน์ที่น่าสนใจ อาทิเช่น คอลัมน์ที่ให้วัยรุ่นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นต่างๆที่ตนสนใจ ซึ่งอาจจะทำออกมาในรูปแบบของ Web board หรือ Chat Online หรือดึงดูความสนใจของวัยรุ่นโดยการให้มีการเล่นเกมส์ หรือตอบคำถามชิงรางวัล ฯลฯ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับผู้ส่งสาร (Sender) เกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบและการนำเสนอเรื่องเพศศึกษาของเว็บไซต์ ว่ามีเกณฑ์อะไรในการคัดเลือกข่าวสาร ในฐานะที่เป็น Gatekeeper
2. ควรศึกษาถึงปัจจัยต่างๆของการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาผ่านอินเทอร์เน็ตว่าปัจจัยใดที่ทำให้เว็บไซต์ประสบความสำเร็จ/ล้มเหลว โดยนำผลที่ได้มาปรับปรุง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมอินเทอร์เน็ตให้เป็นพื้นที่สาธารณะในการสื่อสารเรื่องเพศต่อไป
3. ควรมีการศึกษาวเคราะห์ข่าวสาร (Message) เช่น รูปแบบ เนื้อหาของเว็บไซต์เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเว็บไซต์ที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้รับความเชื่อถือและสอดคล้องกับประโยชน์ที่ผู้ใช้จะได้รับ
4. ควรศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอเรื่องเพศศึกษาผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ

รายการอ้างอิง

หนังสือ

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

ชวรัตน์ เขิดชัย. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, 2527.

ณัฐพร พาณิช . การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้อง ศึกษากรณีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539

ดวงฤทัย พงศ์ไพฑูรย์. การเปิดรับข่าวสารความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับเพศศึกษาของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ต้องจิตต์ สุวรรณศร. ความต้องการข่าวสารด้านการเมือง การเปิดรับข่าวสารด้านการเมืองและการประโยชน์ข่าวสารจากเว็บไซต์การเมืองไทยของผู้ใช้อินเตอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

นิชดา เตรียมชัยศรี. การเปิดรับข่าวสาร ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ในการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542

ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, 2538

พรทิพย์ วรภิกโขคาทร. "หลักและทฤษฎีการสื่อสาร : ผู้รับสาร". เอกสารการสอนชุดวิชา นิเทศศาสตร์. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช., 2539.

พีระ จิรโสภณ. ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535.

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. การวิเคราะห์ผู้รับสาร. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ , 2534

รัตนพร ไม้ตราวัฒน์. พฤติกรรมกรรมการเปิดรับชมรายการซุกรูททางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน. ; วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.

รวีวรรณ แสงฉาย. การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพมหานคร : ที พี พีรินทร์, 2538.

วันทนีญ วาสีกะสิน.ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537

วิเชียร เกตุสิงห์.คู่มือการวิจัยเชิงปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช ,2541.

วิยดา เกียวกุล. การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการข่าวทางโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

วิไลพร จิตต์จุฬานนท์.การเปิดรับทัศนคติ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากเว็บไซต์การศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย (SchoolNet).วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

สุชาติ โสมประยูรและ วรณี โสมประยูร. เพศศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด,2541.

สุภาวรรณ จรูญเมธา.ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนสนใจเปิดรับฟังรายการวิทยุในลักษณะสนทนาข่าวศึกษาเฉพาะกรณี : รายการวิทยุเนชั่นนิวทอล์ค.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.

เสถียร เขยประทับ.การเผยแพร่งานนวัตกรรม.กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2530.

ศรีศรีรินทร์ อากาศ.การเปิดรับสาร การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจรายการ "ถอดรหัส"ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

องอาจ ฤทธิ์ทองพิทักษ์.พฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเว็ลด์ไวด์เว็บของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

บทความในวารสาร

- นนทียา ตันศรีเจริญ.เพศศึกษาในห้องเรียน.सानปฏิรูป.(ต.ค.45) : 25-28
- นันทกานต์ ตันเจริญ.ภัยมืดจากเว็บอโคจร.Internet.(มี.ค. 46) : 60-64
- พนินทร ภัฏญูสิริ.เพศศึกษาในอินเทอร์เน็ต ดาปนี้มีสองคมจริงหรือ?.ก้าวทันโลก.(พ.ค.44) :22-23
- อุษาสินี ธีวทอง. ประสบการณ์คู่ขนาน : เพศศึกษาในระบบการศึกษาไทย “ก้าวอย่างอย่างไร้ใจ และหนุ่มสาวเท่าทันเอดส์” . AIDS NEWSLETTER (ม.ค.-มิ.ย.44) :20-30.

ภาษาอังกฤษ

- Atkin, Charles K. Anticipated Communication and Mass Media Information Seeking. Public Opinion Quarterly.New York : Free Press, 1973.
- Bay-Cheng, Laina Y.SexEd.com : values and norms in Web-based sexuality education. The Journal of Sex Research, 2001
- Galloway,J.J. and Meek, F.L. Audience Uses and Gratifications : An Expectancy Model. Communication Research 8 ,1981.
- Greenberg and H. Kumata, "National Sample Predictors of Mass Media Use," Journalism Quarterly, Winter, 1968,
- Hoffman,D.L.,T.P.Novak and P.Chatterjee. Commercial Scenarios for the Web: Opportunities and Challenges. Journal of Computer-Mediated Communication,(World Wide Web),1995
- Hoffman and Novak. Internet Use in the United States : Baseline Estimates and Preliminary Market Segments.Owen Graduate School of Management,1995
- Katz, E.J.G. Blumber and M.Gurevitch. Utilization of Mass Communication, by the Individual. The Uses of Mass Communication, Beverly Hills, Sage 1973.
- Klapper,Joseph T. The Effect of Mass Communication.New York : The Free Press,1960
- McCombs and Becker, L.E. Using Mass Communication Theory. New Jersey: Printice Hall,1979.
- Mers,Michele Tolera and Myers,Gil E. Managing by Communication : An organization Approach.Tokyo : David Mckey Company, 1971.

- Morris, Merrill and Ogan Christine. The Internet as Mass Medium (World Wide Web). USA: Indiana University.1996
- Palmgreen P., and J.D.Rayburn. "Uses and Gratifications and Exposure to Public Television, a discrepancy approach" Communication Research,1979.
- Robinson, P.J. "Mass Communication and Information Diffusion, "in Kline and Tichenor, Current Perspectives in Mass Communication Research, 1972.
- Roger, Everette M. and F.F. Shoemaker. Communication of Innovation : A Cross Cultural Approach. New York : The Free Press, 1971
- Schramm W. Channels and Audiences in Handbook of Communication. Chicago : R. McNally College Publishing Company, 1973.
- Wenner, L.A. Gratification Sought and Obtained in Program Dependency : A Study of networking evening news program and 60 minute. Communication Research, 1982.
- Wenner, L.A. "The Nature of New Gratifications".in Media Gratifications Research : Current Perspective (eds.) Beverly Hill: Sage Publication, 1986
- Willo, P.A., Goldhabers, G.M. and Yates, M.P. Organizations Research : Time for Reflection. In Dan Nimmo.(eds). Communication Yearbook 4. New Jersey: International Communication Association, 1980.
- Wilson, Susan N. Learning about sexuality from the Internet. Independent School. (Winter 2001)

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากเว็บไซต์“Sex Must Say”ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ ตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหา
บัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย เท่านั้น โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการทำวิจัย ผู้จัด
ทำขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ใน หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ระดับการศึกษา

มัธยมศึกษาปีที่ 1

มัธยมศึกษาปีที่ 2

มัธยมศึกษาปีที่ 3

มัธยมศึกษาปีที่ 4

มัธยมศึกษาปีที่ 5

มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. โรงเรียน.....

4. ท่านมีคอมพิวเตอร์ส่วนตัวที่สามารถเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือไม่

มี

ไม่มี

5. ท่านเคยศึกษาหาความรู้เรื่องเพศศึกษาจากเว็บไซต์อื่นๆหรือไม่

เคย

ไม่เคย

ตอนที่ 2 การเปิดรับ

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ใน หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

6. โดยปกติท่านศึกษาหาความรู้จากเว็บไซต์ “Sex Must Say” บ่อยครั้งเพียงใด

- ทุกวัน
 5-6 วันต่อสัปดาห์
 3-4 วันต่อสัปดาห์
 1-2 วันต่อสัปดาห์
 นานๆครั้ง

7. โดยปกติท่านใช้ระยะเวลาในการศึกษาหาความรู้จากเว็บไซต์ “Sex Must Say”

- มากกว่า 60 นาที
 45-60 นาที
 30-44 นาที
 15-29 นาที
 น้อยกว่า 15 นาที

8. ท่านใช้คอมพิวเตอร์ ณ ที่ใดบ่อยที่สุด

- ที่บ้าน
 ที่โรงเรียน
 อื่นๆ.....

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความสนใจในคอลัมน์ของเว็บไซต์ “Sex Must Say”

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายคำถามตามความคิดเห็นของท่าน

ความสนใจในคอลัมน์ของเว็บไซต์ “Sex Must Say”	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. Sex Box : ถาม-ตอบปัญหาเรื่องเพศศึกษา					
10. Quiz : แบบทดสอบความรู้และทัศนคติเรื่องเพศ					

11. Teen Talk : รวมประสบการณ์ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเพศศึกษา					
12. Mars&Venus : เวทีแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างชาย-หญิง					
13. Sex Stories : รวมเรื่องน่ารู้เกี่ยว กับเพศศึกษาและทัศนคติเรื่องเพศที่ ถูกต้อง					
14. Round Table : บทสัมภาษณ์ นานาทัศนะคนดัง					
15. Quote of the Day : เกร็ดความรู้					
16. Poll : สำรวจความคิดเห็น					
17. Hot Topic : รายงานข่าวหรือ ประเด็นร้อน					

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ “Sex Must Say”

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายคำถามตามความคิดเห็นของท่าน

การใช้ประโยชน์ที่ได้จากเปิดรับ เว็บไซต์ “Sex Must Say”	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา					
19. รับทราบสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตน เอง					
20. นำข้อมูลที่ได้รับจากเว็บไซต์ไป เป็นแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือได้					
21. เว็บไซต์มีส่วนช่วยในการตอบ สนองความสนใจต่อประเด็นปัญหาที่ อยากรู้					
22. เว็บไซต์ช่วยเป็นที่ปรึกษาปัญหา เรื่องเพศได้					

23. นำสาระความรู้ไปเป็นหัวข้อสนทนากับผู้อื่นในสังคม					
24. นำสาระความรู้ที่ได้รับจากเว็บไซต์ไปเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่น					
25. เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
26. ได้รับสาระความบันเทิงที่สอดคล้องกับเนื้อหา					
27. เป็นความรู้เสริมนอกจากหลักสูตรที่เรียนในโรงเรียน					
28. ช่วยให้เข้าใจตนเองและคนอื่นทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้ามมากขึ้น					
29. ช่วยให้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดียิ่งขึ้น					
30. ช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ					
31. ช่วยให้ได้แนวทางการตัดสินใจเรื่องเพศและพฤติกรรมทางเพศได้					

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ “Sex Must Say”

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายคำถามตามความคิดเห็นของท่าน

ความพึงพอใจที่ได้รับจากการเปิดรับเว็บไซต์ “Sex Must Say”	พอใจมากที่สุด	พอใจมาก	พอใจปานกลาง	พอใจน้อย	พอใจน้อยที่สุด
32. พึงพอใจต่อรูปแบบของเว็บไซต์ เช่น ข้อความ กราฟิก เสียง ภาพเคลื่อนไหว ทำให้เว็บไซต์มีความน่าสนใจ					
33. พึงพอใจต่อการใช้ภาษาและลีลาการนำเสนอที่ง่ายต่อการเข้าใจ					
34. พึงพอใจการนำเสนอของเว็บไซต์					

ที่นำเสนอมุมมองที่หลากหลายจากบุคคลหลายฝ่าย					
35. ฟังพอใจต่อการนำเสนอเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมา					
36. ฟังพอใจในตัวผู้เชี่ยวชาญตอบปัญหาทางเพศที่สามารถเป็นที่ปรึกษาและแก้ไขปัญหาให้ท่านได้					
37. ฟังพอใจในการสื่อสารผ่านเว็บไซต์โดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน					
38. ฟังพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนทัศนะกับบุคคลอื่นๆ					
39. ฟังพอใจที่ได้แสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ					
40. ฟังพอใจเว็บไซต์ที่นำเสนอเนื้อหาตรงกับความต้องการและความสนใจของตนเอง					
41. ฟังพอใจที่ได้รับรู้เรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว					

42. ข้อเสนอแนะอื่นๆที่ท่านต้องการเพิ่มเติมเกี่ยวกับเว็บไซต์ "Sex Must Say"

.....

.....

.....

.....

✠ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความร่วมมือ ✠

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างหน้าต่างเว็บไซต์ “Sex Must Say”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง Homepage

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SEX BOX

ถามตอบปัญหาเรื่องเพศศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ

คุณเรื่องที่น่าสนใจ ควบคู่ และต้องรู้ เกี่ยวกับเพศศึกษา ค้นหาคำตอบได้ที่

	<p>☐ น้าป๋อ นักสื่อสาร เชี่ยวชาญ : เพศเชิงสังคม-วัฒนธรรม อ่านคำตอบที่ผ่านมา อ่านคำตอบทุกวันจันทร์</p>		<p>☐ อาทอมบ่อ ชูติแพทย์ เชี่ยวชาญ : สุขภาพอนามัยร่างกาย อ่านคำตอบที่ผ่านมา อ่านคำตอบทุกวันศุกร์</p>
	<p>☐ พี่ตี๋ นิตินพงษ์ พี่ชายอารมณ์ดี เชี่ยวชาญ : ความสัมพันธ์/ทักษะชีวิต อ่านคำตอบที่ผ่านมา อ่านคำตอบทุกวันอังคาร</p>		<p>☐ อาทอมโอ ชูติแพทย์ เชี่ยวชาญ : อารมณ์/ความต้องการทางเพศ อ่านคำตอบที่ผ่านมา อ่านคำตอบทุกวันเสาร์</p>
	<p>☐ พี่นก นิมล พี่สาวใจดี เชี่ยวชาญ : ความสัมพันธ์/ทักษะชีวิต อ่านคำตอบที่ผ่านมา อ่านคำตอบทุกวันพุธ</p>		<p>☐ ครูอ๊อดส์ ครูสอนภาษาไทย เชี่ยวชาญ : ความรัก/ความสัมพันธ์ อ่านคำตอบที่ผ่านมา อ่านคำตอบทุกวันอาทิตย์</p>

ตัวอย่างคอลัมน์ Sex Box

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างคอลัมน์ Teen Talk

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites Media History Mail Print Edit Discuss Real.com

Address http://www.eotoday.com/sexmustsay/sexstory/10_faq/index.html

sex story

10 FAQ ของสาวๆ

คิดเนื้อๆ เลือกรับๆ เฉพาะคำถามที่สาวๆ ถามกันเข้ามาครับ

sex story ครั้งนี้รวบรวม 10 คำถามยอดนิยมเกี่ยวกับความรักและเซ็กส์ ที่น้องๆ พยายามรู้กันเพื่อกันมาฝาก

ขอถามกันบ้าง จักได้แล้วละก็ อย่าลืมนำไปหาคำตอบกันเร็ว

๑. 1 ข้อควรงดคิดใหม่
๒. 2 มีรักบ้างเป็นต้องมีเซ็กส์ด้วย
๓. 3 มีรักแล้วมือไหว้
๔. 4 เขาขออะไรให้ช่วยทำใจดี
๕. 5 กอดจูบ...เสียตัวไหม
๖. 6 ยอมแล้วเขาจะรักเราขึ้นหรือเปล่า
๗. 7 จะปฏิเสธอย่างไรดี
๘. 8 ครั้งแรกเจ็บมั๊ย
๙. 9 รักผู้หญิงด้วยกันมีผลหรือเปล่า
๑๐. 10 พยายามท้องหรือเปล่า

archives

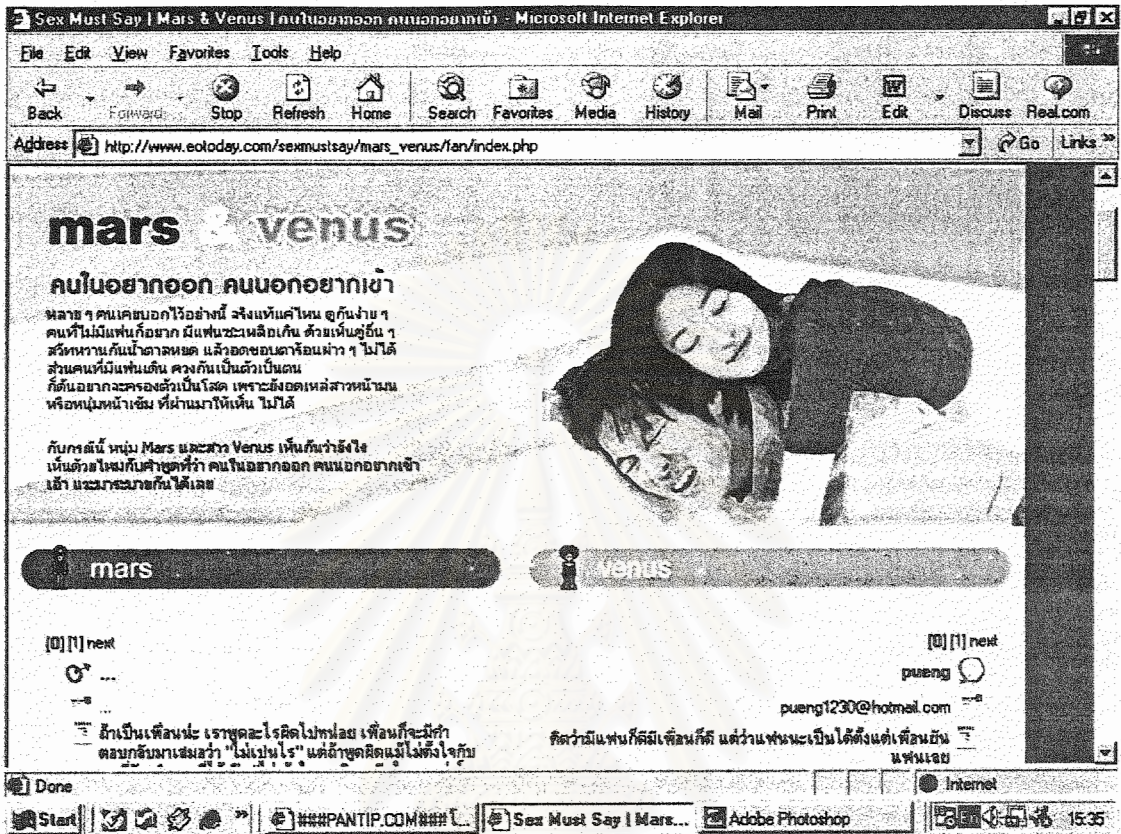
← อย่ารู้ใจคำถามชื่อไหน โดนใจน้องที่สุด

Done Internet

Start ###PANTIP.COM### ←-0 Sex I must Say ... Adobe Photoshop 15:30

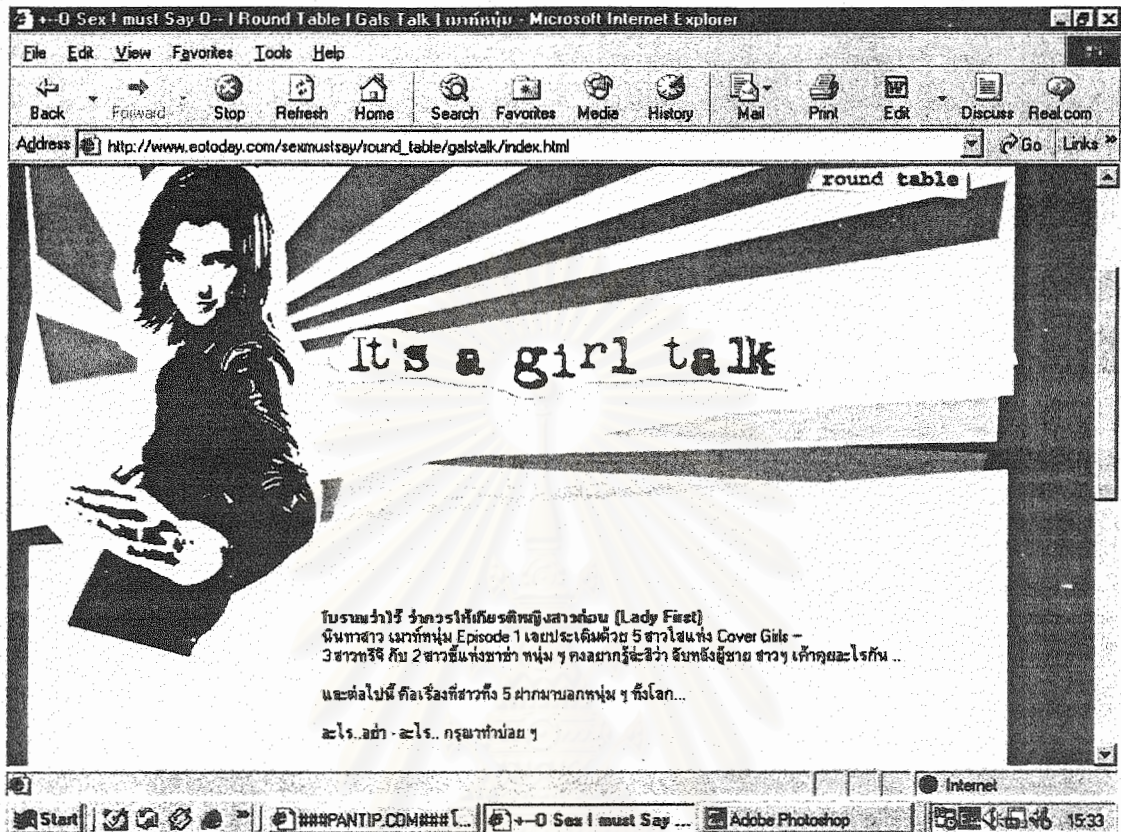
ตัวอย่างคอลัมน์ Sex Stories

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

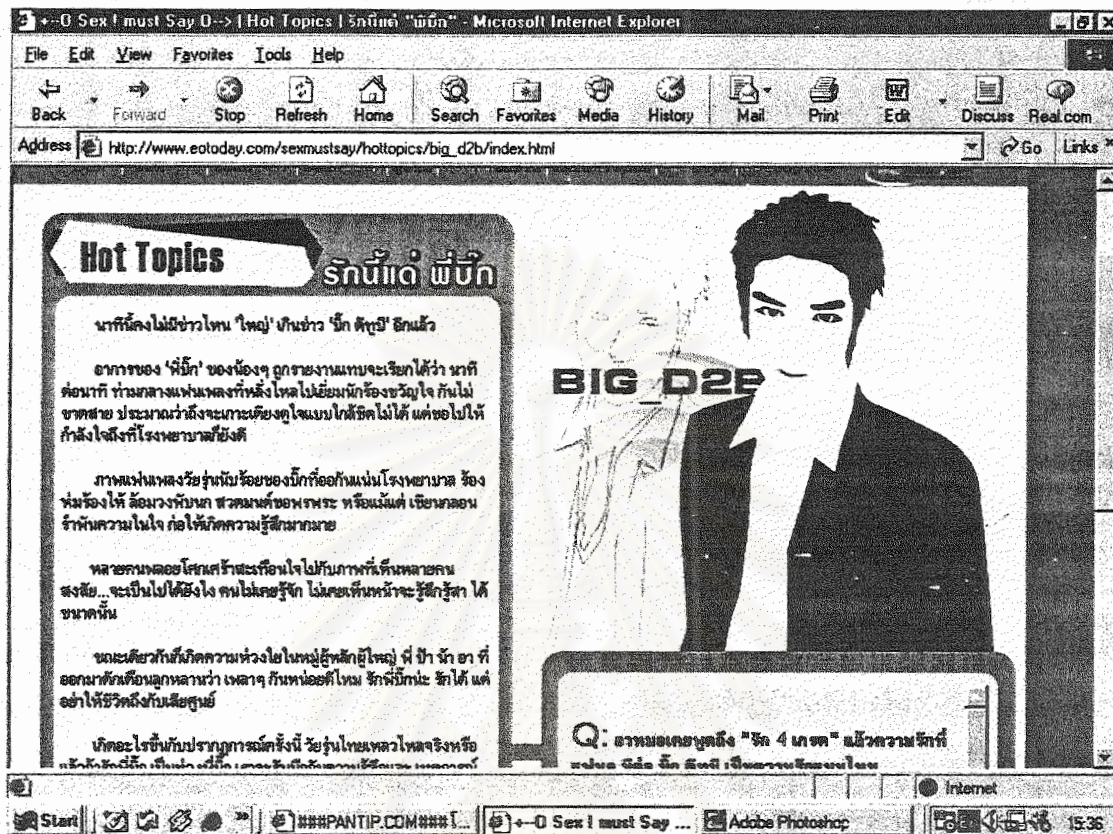
ตัวอย่างคอลัมน์ Mars&Venus

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างคอลัมน์ Round Table

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างคอลัมน์ Hot Topics

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง Poll สํารวจความคิดเห็น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว ณีฎฐิรา พุทธโอวาท เกิดวันที่ 4 กันยายน 2522 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส วิชาโทภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2543 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตรพัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2545

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย